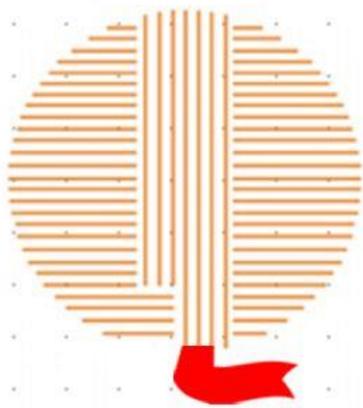

Scientific
Refereed
Semi-Annual

ISSN 2822-6739

AS

ANATOLIA SOCIAL
RESEARCH JOURNAL

Issue :1
Volume :2
2023

AS

ANATOLIA SOCIAL RESEARCH JOURNAL

2023, Cilt2, Sayı1
Çevrimiçi Basım Tarihi: Mart, 2023

2023, Volume 2, Issue1
Publishing Date: March, 2023

Anatolia Social Research Journal **Yılda 2 Kez** Yayınlanmaktadır.

www.anadolusosyal.com
anatoliasocialresearchjournal@gmail.com

Anatolia Social Research Journal Adına

Editör – Editor

Doç. Dr. Murat ARSLANDERE

Editör Yardımcısı / Assistant Editor

Doç. Dr. İlhami TUNCER

Dergi Sekreteryası / Journal Secretariat

Murat SAYDAM

Yayın Dili / Language

Türkçe-İngilizce / Turkish- English

BİLİM KURULU – SCIENTIFIC BOARD

- Prof.Dr. Aydın ŞENTÜRK, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Cihan COBANOGLU, University of South Florida, ABD
- Prof.Dr. İsmet KAYA, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye
- Prof.Dr. Mehmet ÖZDEMİR, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
- Prof.Dr. Salih YEŞİL, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye
- Prof.Dr. Serkan ADA, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye
- Doç.Dr.Ali TÜRKER, MuşAlparslan Üniversitesi, Türkiye
- Doç.Dr. Alper DOĞAN, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Emel GELMEZ, Selçuk Üniversitesi, Türkiye
- Doç.Dr. Hasan Hüseyin YILDIRIM, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
- Doç.Dr. Kazım KARABOĞA, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
- Doç.Dr. Mehmet DEMİREL, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mehmet ILKIM, İnönü Üniversitesi, Türkiye
- Doç.Dr. Mohammad ABUBAKAR, Antalya Bilim Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. Mustafa CanKOÇ, Mersin Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. On-OokOH, University of Colorado Denver, ABD
- Dr.Öğr. Üyesi Muhittin ÇAVUŞOĞLU, Northern Arizona University, ABD
- Dr. Öğr. Üyesi Şebnem ADA, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Türkiye

ANATOLIA SOCIAL RESEARCH JOURNAL AMAÇ VE KAPSAMI

Amaç ve Kapsam

Anatolia Social Research Journal (AS), sosyal bilimlerin farklı alanlarından Türkçe ve İngilizce hazırlanmış bilimsel makalelerin yayınlanmasını amaçlar.

Anatolia Social Research Journal (AS) sosyal bilimlerin farklı alanlarında yapılmış bilimsel nitelikli araştırma yazıları yayınlamaktadır. Derginin önceliği “bilimsel araştırma makaleleri” olmakla birlikte “derleme”, “editöre mektup” ve “kitap incelemesi” türünden çalışmalarda yazım kurallarına uygun hazırlanmış olması koşuluyla değerlendirmeye kabul edilir. Derginin yayın dili Türkçe ve İngilizce’dir. Değerlendirilmek üzere dergimize gönderilen metinlerin, daha önce yayınlanmamış, yayınlanmak üzere kabul edilmemiş ve yayınlanmak için değerlendirilme sürecinde olmaması gerekir. Değerlendirme sürecinde olan ve yayınlanan eserlerin sorumluluğu tümüyle yazar (lar) aittir.

Editör

Doç. Dr. Murat ARSLANDERE

Orijinal Makale / Original Article

Sayfa / Page

Quality Levels of Generation Z in the Context of Regular Benefit from Gym

5-20

(Tunay HOYLADI)

***Öğretmenlerin Ekorekreatif Tutumunun Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda
Tüketim Eğilimine Etkisi***

21-41

*The Effect of Teachers' Ecorecreative Attitudes on Food Consumption Tendency in the
Framework of Gastronomic Trends*

(Ali ŞEN, Yusuf ER, Gülbahar BİLGİN KONOKMAN)

Quality Levels of Generation Z in the Context of Regular Benefit from Gym

Tunay HOYLADI^a

^a Karamanoğlu Mehmetbey University, Karaman, Türkiye - tunayhoyladi@gmail.com - ORCID No: 0000-0002-6423-9841

Öz

Bu çalışmanın temel amacı Z Kuşağı bireylerin yaşam kalitesi düzeylerinin spor salonlarından (fitness merkezleri) düzenli faydalanmasına göre farklılaşma düzeylerini ortaya koymaktır. Spor salonlarından düzenli faydalanılması unsuru minimum haftada bir faydalanılması bağlamında değerlendirilmiştir. Bunun yanında Z kuşağı bireylerin yaşam kalitesi düzeylerinin ve at boyutlarının (genel yaşam kalitesi, genel sağlık kalitesi, bedensel alan, ruhsal alan, sosyal alan, çevresel alan) gelire, cinsiyete, medeni duruma ve eğitim düzeyine göre farklılaşma düzeylerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Antalya ilindeki Z kuşağı (1995-2010) bireyler oluşturmaktadır. Çalışmada spor salonundan faydalanan 150 ve spor salonlarından faydalanmayan 150 olarak toplamda 300 kişiye ulaşılmıştır. 248 adet kabul edilebilir anket verisi değerlendirmeye alınmıştır. Veri toplama aracı olarak demografik bilgi formu ve Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi ölçeği kısa formu (WHOQOL-BREF-TR) uygulanmıştır. Farklılık analizlerinde One-Way Anova ve T-testi kullanılmıştır. Çalışmada yaşam kalitesi düzeyleri ve bütün alt boyutlarının spor salonlarından faydalanma durumuna göre faydalananlar lehine farklılaştığı görülmüştür. Ayrıca yaşam kalitesi düzeylerinin yüksek geliri olanlar lehine farklılaştığı; cinsiyete göre erkekler lehine farklılaştığı, medeni duruma göre evli olanlar lehine farklılaştığı; eğitim düzeyine göre ise farklılaşma olmadığı görülmüştür. Çalışma bulguları pratik uygulamalar bağlamında çıkarımlar için değerlendirilmesinde önemli hususları barındırmaktadır. Bu çalışmanın en önemli bulgusu yaşam kalitesi düzeyleri ve bütün alt boyutlarının spor salonlarından faydalanma durumuna göre faydalananlar lehine farklılaşma görülmesidir. Dolayısıyla devlet olarak genç bireylerin rekreatif katılıma yönlendirmesini sağlayarak bunu bir politika haline getirmelidir. Geleceğimiz olan gençlerin hem ruhsal hem bedensel hemde çevresel anlamda gelişmesi ülkemizin refahını ve gelişmişlik düzeyini arttıracak gibi huzurlu ve güvenli ortamda sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Z kuşağı, Yaşam Kalitesi, Spor Salonu (Fitness Merkezi), Spor

<https://doi.org/10.1037/edu0000696>

Abstract

The main purpose of this study is to reveal the differentiation levels of the quality of life of Generation Z individuals according to their regular use of gyms (fitness centers). The element of regular use of gyms was valued in the context of using a minimum of once a week. In addition, it is aimed to reveal the levels of differentiation of the life quality levels and sub-dimensions (general quality of life, general health quality, physical area, mental area, social area, environmental area) of the Z generation individuals according to income, gender, marital status and education level. The population of this search consists of Z generation (1995-2010) individuals in the province of Antalya. In the study, a total of 300 people were reached, 150 of whom benefited from the gym and 150 who did not use the gymnasium. 248 acceptable survey data were evaluated. Demographic information form and World Health Organization Quality of Life scale short form (WHOQOL-BREF-TR) were used as data collection tools. One-Way Anova and T-test were used for difference analysis. In the study, it was observed that the quality of life levels and all sub-dimensions differed in favor of those who benefited from the gyms. In addition, it was observed that the quality of life levels differed in favor of those with high income, differed in favor of men according to gender, differed in favor of married people according to marital status, and there was no differentiation according to education level.

Keywords: Z Generation, The Quality Of Life, Gyms (Fitness Center), Sport

Received: 2023-03-07

Accepted: 2023-03-31

Published: 2023-03-31

Cite as: Hoyladi, T. (2023). Quality levels of generation z in the context of regular benefit from gym. *Anatolia Social Research Journal*, 2 (1), 5-20. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7834791>

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

The main purpose of this study is to reveal the differentiation levels of the life quality levels and sub-dimensions of generation Z individuals according to their regular use of gyms. The element of regular use of gyms was evaluated in the context of using at least once a week. In addition to this main purpose, it is aimed to reveal the differentiation levels of the quality of life of the Z generation individuals according to income, gender, marital status and education level.

Design /Methodology/ Approach

The universe of the research consists of Z generation individuals born in 1995-2010 in Antalya (Yuksekbilgili, 2015). A total of 300 people were reached, 150 people who regularly use the gym and 150 people who do not use the gym regularly. Sample numbers between 200 and 300 are generally considered sufficient in survey type studies in social sciences (Gürbüz ve Şahin, 2014: 128). In this context, in this study, a questionnaire was applied by trained interviewers to willing participants (individuals who use gymnasiums and those who do not) using convenience sampling technique. Questionnaires were administered through face-to-face interviews. 52 questionnaires that were found to be incomplete and inaccurate from the applied questionnaires were not included in the analysis. In this case, a total of 248 participants, 102 women and 146 men, took part in the study voluntarily. The fact that the research was carried out only in Antalya, and the presence of research during the Covid-19 pandemic process constitutes the limitations of the research.

The research is a quantitative research. In the research, data were collected by means of a questionnaire. Statistical analyzes of the data were made by coding the data collected from the participants and transferring them to the SPSS package program. One-Way Anova and T-test were used for difference analysis. Data collection tool is "Whoqol-Bref quality of life scale". In order to measure the quality of life, the Turkish version of the WHOQOL-BREF (World Health Organization Quality of Life Scale Short Form) scale, which was prepared by the World Health Organization with 15 collaborative centers, was applied. The questionnaire type, which has a full and short form as WHOQOL (100 questions) and WHOQOL-BREF, scores individuals' own quality of life (Başaran, Güzel, Sapel, 2005). The WHOQOL-BREF scale, organized as a short form; It includes four sub-areas: physical, psychological, social and environmental. This scale, which was created by experts from 18 countries within the World Health Organization, has a wide range of treatment services, health services, health research and health policy development to help the physician choose an appropriate treatment method (Fidaner vd., 1999).

Findings

In this study, it was observed that the quality of life levels and all sub-dimensions differed in favor of those who benefited from the gyms. In addition, it was observed that the quality of life levels differed in favor of those with high income, differed in favor of men according to gender, differed in favor of married people according to marital status, and there was no differentiation according to education level.

Practical implications

The study findings contain important considerations in their evaluation for inferences in the context of practical applications. The most important finding of this study is that there is a differentiation in favor of the beneficiaries according to the level of quality of life and all sub-dimensions of using the gym. Therefore, as a state, this should be made a policy by encouraging young people to participate in recreational participation. The development of young people, who are our future, both spiritually, physically and environmentally, will increase the welfare and development level of our country, as well as provide a peaceful and safe environment. Education will be done not only by educating the mind but also by educating and resting the body, thus raising healthier adults of the future. In developed countries, death and birth rates are low as significant investments are made in awareness and health. As a recreation business, it will also be beneficial for young individuals to go to the gyms in terms of bringing athletes to our country in sports competitions. Considering that the quality of life of individuals participating in recreational activities is high, it is thought that the state will reduce health

expenditures to a minimum.

Originality/ value

When the literature is reviewed, many studies have been conducted on the level of quality of life. However, no study has been found on examining the quality of life of individuals of the Z generation (1995-2010 birth years) who regularly use and do not benefit from gyms. Therefore, it is thought that it will be an important reference for future studies and will shed light on the studies, and in this context, it will be beneficial to repeat this research in a more comprehensive way.

1. INTRODUCTION

With the influence of the Renaissance and the discovery of new sea routes, humanism movements and new inventions brought vitality to people's lives. Structural change of cities accelerated thinking elements predominated. Various arts, poetry and literary performances, as well as philosophical and theoretical studies, have taken shape many activities such as picnics and playing various games. Thanks to the improvement of working conditions, especially technological developments, the time allocated for rest and entertainment in the pre-industrial revolution periods has been increased. However, at the beginning of the industrial revolution, leisure time left over from work was thought of as waste and laziness. However, these ideas have changed over time. It has been accepted that leisure time provides mental and physical relaxation outside of work (Gündüz, 1998).

With the invention of the steam engine in 1765, the industrialization movement began. 18th century late and 19th century Towards the beginning, radical changes took place in the social lives of people. The time period in which they spent their rest and entertainment activities was affected. It is normal for societies to influence each other in shaping the lives of cultural backgrounds and interactions. It is normal for societies to influence each other in shaping the lives of cultural backgrounds and interactions. Therefore, the effects of pre-Anatolian Turkish communities, the Byzantine Empire, the Ottoman Empire, Islam and Western societies appear on the formation of people's lives in Turkey (Karakuş, 1997). Before coming to Anatolia, the people of Turkish society were engaged in agriculture, animal husbandry and made preparations for war. Apart from these, war preparations turned into a game, and many games were performed, especially on horses. There were weddings, feasts, ceremonies, celebrations, where meals were eaten collectively (Tayga, 1990). The lifestyles of the Turks who converted to Islam have changed drastically in the 11th century. The recreational lifestyle has varied and enriched. Mosque visits, lay visits, quran reading, mawlid, holiday visits and entertainments, Ramadan entertainments and festivities, religious conversations are just a few of them. The effect of the ahî order tradition in the Ottoman Empire is seen in the form of entertainment-oriented activities. These include activities such as going to recreation areas, baths, coffee houses, hunting and shooting (Sezgin, 1987).

The increasing rapid industrialization and urban migration of the Turkish society in the Republic of Turkey has made work and non-work time distinctive. It has been emphasized how the holiday will be used to evaluate free time with employees and urbanization. In this period, there has been a change in the activities about how they spend their free time. For example, going to the seaside instead of going to the garden in the summer months has taken the place of going to the highlands (Karakucuk, 1999). In the work of the State Planning Organization (SPO) in 1993, it seems that there are various layers in Turkey and their leisure time is common and abundant. And it has been researched how to use this excess free time in Turkey. Therefore, making use of these free times carries more value for a developing country like Turkey. Today, this has become passive (DPT, 1994: 132). Watching television, listening to the radio, going to the cinema, to the theater, playing games, hanging out with friends, surfing the Internet on Facebook, Instagram, YouTube and spending time on social platforms are examples of these. It is the activities done to achieve spiritual and physical vitality in order to perform activities and actions that connect the individual to life, which are relaxing, entertaining, occupied or pleasurable, and to participate in these activities. (Yücel, 1998). There are studies in the literature that the individuals who use the gyms theoretically affect the general quality of life and health in physical, mental, social and environmental areas (Parker, 1981, cited in Polat, 2016; Arslantaş et al., 2006; Özmete,

2010; Knöchel, 2012; Lindstrom, B. & Kohler, L., 1991; Turgut, 2010; Bilgiç, 2009). However, no study has been found in the literature on the effects of Z-generation individuals on the quality of life of gymnasiums. In this direction, the main purpose of this study is to reveal the differentiation levels of the life quality levels and sub-dimensions of Generation Z individuals according to their regular use of gyms. The element of regular use of gyms was evaluated in the context of using at least once a week. In addition to this main purpose, it is aimed to reveal the differentiation levels of the quality of life of the Z generation individuals according to income, gender, marital status and education level.

2. LITERATURE REVIEW AND HYPOTHESIS DEVELOPMENT

2.1. Leisure Concept

This concept, which continued with industrialization, brought new meanings with it. This concept of "non-working time" has been described as "informal space" where people can evaluate as they wish. In the literature, "leisure time" "free time" or "free time" refers to this area. Since it is thought that time will not be empty in our country, the concept of "free time" is more preferred than the concept of "free time". However, there seems to be a difference in the real meaning of the word "free time" included in the concept of "leisure time". "Free" means "with his head tied" in Persian. Thus, free time refers to a programmed and regulated time rather than non-working time. The opposite of the word free is the word "serbaz". Turkish synonyms mean "empty" and "empty". Thus, it seems appropriate to the dictionary and etymology to use the concept of "leisure time" instead of "free time" as non-work time (Doğan, 2002).

2.2. Concept of Sport

Sport as an evaluation element of leisure time is one of the important elements evaluated today. According to the literature, there is more than one definition of sport. Sport; It is a concept that a person does in his/her free time or as a whole, with or without tools, with certain rules in order to improve his/her own abilities in his/her environment, socializing the individual, providing spiritual and physical development, and being in a competitive element as well as culturally (Aracı, 2006).

TDK defines sport as all of the movements performed according to some rules performed individually or collectively in order to improve the body or mind (tdk.gov.tr, 2019).

2.3. Concept of Gym (Fitness Halls)

They are places that appeal to individuals who are interested in sports and have needs. In other words, it is the place where preparations and exercises are made in order to increase the sports activities to the desired extent. These are sports facilities operated by public or private enterprises, which are allowed by the state, that meet the needs of the people who benefit from the service, as well as the athlete, the trainer, the individual who receives the service and the people who provide the service, such as healthy clean, changing cabins, showers, toilets, heating-cooling, lighting, ventilation (Akça, 2012: p.20).

2.4. Generation Concept

When the literature on generation is examined, generation is a concept that has more than one meaning. This term, which is generally used in the literature of social sciences, means "the community of people who were born in approximately the same years, shared the conditions of the same age, therefore similar troubles and destinies, and were responsible for similar duties" according to TDK (2020). In addition to this, it is used in social sciences in the sense of "The group of individuals forming the age groups of approximately twenty-five, thirty years, belly, generation, abdomen, generation".

When the literature is examined, there is no definite consensus on the classification of the histories of the concept of generation. However, it is seen that the classification as date is in recent date ranges. There are

differences in the behaviors and characteristics of generations in different countries due to the social, economic and environmental factors of generations with common characteristics (Kuyucu, 2017: p.853).

On the other hand, with the development of technology and globalization, national and regional differences are disappearing in individuals belonging to the same generation living in different parts of the world. The research conducted by Yüksekbilgili (2015) shows that; It has been determined that there is 3 years between the start date of the Y generation in Turkey and the onset date of the Y generation in the USA. While the start date of the Y generation is accepted as 1980 in the USA, it is thought that there is a 3-year difference due to the delay in accessing technology since the technology arrived in Turkey in the mid-1980s (Yüksekbilgili, 2015: p.261).

In the light of the research conducted by Yüksekbilgili (2015), in this research, the beginning date of the Y generation will be accepted as 1983 and the order of the generation chronology, Baby boom generation, 1946-1964; Generation X 1965-1982; millennials 1983-1995; Generation Z is organized on the basis of 1996-2010.

Individuals born between 1946 and 1964 are in the baby boom generation. As the name suggests, 75.8 million babies, which constituted 40 percent of the population of the USA in 1964, were born in a 19-year period (Green, 2006: p.8). Different names have been used for this generation. These are names such as The Sixties Generation, Flower Children, The Me Generation, Yuppies (Green, 2006: p.4).

X generation individuals born between 1965-1982 are also referred to as "babybuster" in some sources due to the decrease in high birth rates in the baby boom generation (Celek et al., 1996: p.20).

The concept of Generation Y, which takes its name from the English word (Why?), refers to the generation between 1981 and 1995. Since the nature of individuals born in this period is constantly questioning, this name was chosen for this generation. The term millennials was later cited by writers and historians Neil Howe and William Strauss in their 2000 "Rise of the Millennials" (The Rise of the Millennials), although the term is more catchy, noted by Stilman and Stillman (1996). Other names given to Generation Y are Digital Generation and Futures, Generation Next, Net Gen, Echo Boomer and Baby Busters (Stilman and Stillman, 2019: p.16).

Individuals born between the start year 1995 and the end year 2010 are considered to be the Z generation (Horn, 2013: p.12). Various names have also been used for the Z generation. Some of these are names such as Gen Z, Zeds, IGen (internet generation), Digital Natives (Ericsson Consumerlab, 2012: p.3; GrailResearch, 2011: p.2).

Individuals in this generation, who witnessed negative developments such as global crisis, terrorism and environmental events, were affected. In addition to these, the widespread use of the internet and social media, the development and spread of devices such as mobile phones, tablets and computers are among the developments that affect individuals (Grail Research Report, 2011: p.3). Since it is easy to access similar opportunities and services in the globalizing world, it can be said that the individuals in this generation are the first global generation (Havas People, 2014: p.12).

2.5. The Concept of Quality of Life

A study on "Quality of Life", which was first used by Elkinton in 1966, was initiated by the World Health Organization in the early 1980s to measure and conceptualize this concept. According to the definition of the World Health Organization in terms of health, quality of life is how individuals perceive the values and cultures that they personally experience with their wishes, life expectations, goals and relational sense in their life. In other words, the individual can be described as its own perspective and concerns, standards and expectations in its life, which is related to its goals, within the culture and values it lives in (Top et al., 2003).

As with demographic factors, the income status of individuals and families is one of the factors affecting the quality of life. According to the studies, it is seen that individuals with high income levels have higher quality of life than those with low levels of life (Veenhoven & Dumludağ, 2015). The main reason for this is that individuals with a high income level are more likely to achieve what they want than individuals with a

low income level. Accordingly, it is seen that the quality of life of individuals who can reach the things they want in their lives increases (Dumludağ, 2011).

Gender, which is one of the individual elements, is one of the elements that show the quality of life of humanity. The effects on gender vary from society to society, from culture to culture. According to a study conducted in Sweden, it is seen that the life score of women is lower than that of men due to differences arising from social and psychological effects such as workplace health status and lifestyle (Bingefors & Isacson, 2004).

In the study conducted by Miller and Dishon in Israel in 2006, it was determined that the general quality of life of men was lower than that of women. The differentiation of male and female inequality in developed and developing countries affects the quality of life due to the negative effects of gender (Kangal, 2013). According to some researchers, no significant correlation was found between quality of life and gender. It has been determined that gender is not effective in living alone, and that there are significant relationships as a result of the evaluation of many demographic characteristics as well as this variable (Koçak, 2016).

When the literature is examined, it has been determined that there is a link between the concept of marriage and the concept of quality of life. Studies have shown that married individuals are happier than individuals who have never been married, separated, or widowed (Parker et al., 2003; Avcı & Pala, 2004). Married individuals seem to have more future expectations than individuals living alone, and this is a factor affecting their quality of life (Luttik et al., 2016).

One of the factors affecting the quality of life is that people with higher education levels generally have higher income and status. However, according to some studies, it has been stated that as the education level of the people increases, it increases in direct proportion with the quality of life. On the other hand, according to some studies, it is seen that there is no increase in the quality of life of individuals (Kangal, 2013; Dumludağ, 2011; Gençoğlu & Yılmaz, 2014). For example, in the study conducted by Gündoğar (2007), the fact that individuals studying at university study in departments they do not want and that are not related to their abilities and interests negatively affect their life satisfaction and quality.

According to many studies, it has been determined that there is a connection between the age factor, which is one of the quality of life, and the demographic characteristics of the individuals. Quality of life should not be taken as a measure because it does not only cover a certain age range. For example, while it constitutes an indicator of quality of life for the elderly, it differs for different age groups (Boylu and Paçacıoğlu, 2016: p.140). It has been determined that health problems arise with the aging of individuals, however, there is a decrease in the socialization of elderly individuals (Lehto et al., 2015; Timur & Akay, 2017). Quality of life decreases in individuals between the ages of 30-35. The reason for this is the intense efforts of individuals to survive in this busy period (Dumludağ, 2011). The age factor affects the thoughts, behaviors and attitudes of individuals during their childhood and youth. As their age increases, the needs of individuals differ in different age ranges. The cultures that children acquire in the environments in which they grow up, shape their lives and the quality of life of their families determines the quality of life of their children. During childhood and adolescence, families have a great responsibility. Individuals should observe the behaviors in their families and social environments well and act accordingly (Totan & Yoldem, 2007).

The proverb "Health is the beginning of every job" actually states the importance and place of health in the quality of life of individuals. Human is an individual and social being. The individual lives as a whole with the society it lives in and the social environment. According to Calisir, satisfaction with quality of life is not only individual, but also all social and societal characteristics that affect one's life. For example, individuals who are happy in their business life reflect this in their private life. Individuals who are good and peaceful in their work, home and private life increase the satisfaction of their work, home and private lives. This situation constantly affects each other in the cycle. Individuals who are good and happy can overcome problems in their work, social and private life more easily. It is seen that they are physically and psychologically healthier. The quality of life rates of healthy people can be high (Çalışır, 2012). The activities they do in their spare time are one of the most important elements that improve themselves as well as increase the quality of life of individuals. It helps individuals to discover, renew and reveal themselves in their spare and free time (Aslan

et al., 2012: p.24). In their leisure time, individuals evaluate their spare time outside of work, family and social activities according to their individual wishes and needs (Mansuroğlu, 2002: p.53). Leisure activities, which vary from person to person, vary from country to country, from society to society. According to the studies conducted on adolescents, it is seen that they spend more of their free time on the computer and the Internet. (Aslan et al., 2012, p.29). It is seen that the evaluation of their spare time by reading books is less (Aksaçlıoğlu & Yılmaz, 2007: p.17). In the research conducted with elderly people, it has been shown that leisure activities such as listening to the radio, reading, being interested in hobbies, watching television, visiting relatives, friends and neighbors, as well as going to places such as cinema, theater, museum, etc. have an important place in the quality of life of individuals (Çakır et al., 2013, p.474).

According to some studies in the literature, it is seen that individuals' interest in physical and sports activities increases during adolescence (Salmon et al., 2007, p.144). Doing sports during this period, most importantly, helps their lives to be better in terms of health. According to studies conducted between adolescents with a sedentary lifestyle and individuals who regularly do sports and make it a habit, it is seen that adolescent individuals who do sports have a higher quality of living and life (Casey, 2016, p.1).

In line with the explanations above, the following hypotheses have been developed. The first hypothesis contains six sub-hypotheses. The hypotheses developed as a result of the evaluation of the data collected with the help of the prepared questionnaire were tested. Below are the hypotheses of the research, respectively.

H1: The quality of life of the Z generation individuals differs according to their regular use of gyms.

H1a: The "general quality of life" of the Z generation individuals differs according to their regular use of gyms.

H1b: The "general health quality" levels of the Z generation individuals differ according to their regular use of gyms.

H1c: The "bodily space" levels of the Z generation individuals differ according to their regular use of gyms.

H1d: The "spiritual field" levels of the Z generation individuals differ according to their regular use of gyms.

H1e: The "social space" levels of the Z generation individuals differ according to their regular use of gyms.

H1f: The "environmental space" levels of the Z generation individuals differ according to their regular use of gyms.

H2: The "quality of life" levels of the Z generation individuals differ according to their income levels.

H3: The "quality of life" levels of the Z generation individuals differ according to their genders.

H4: The "quality of life" levels of the Z generation individuals differ according to their marital status.

H5: The "quality of life" levels of the Z generation individuals differ according to their education level.

3. METHODS AND FINDINGS

This study is a quantitative research. In the research, data were collected by means of a questionnaire. Questionnaires were administered through face-to-face interviews. 52 questionnaires that were found to be incomplete and inaccurate from the applied questionnaires were not included in the analysis. In this case, a total of 248 participants, 102 women and 146 men, took part in the study voluntarily. Demographic information form and World Health Organization Quality of Life scale short form (WHOQOL-BREF-TR) were used as data collection tools. Statistical analyzes of the data were made by coding the data collected from the participants and transferring them to the SPSS package program. One-WayAnova and T-test were used for difference analysis. The data obtained from the scales used in the research were entered into the computer environment and analyzed using the SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 27.00 program. Data found to be incomplete and inaccurate were not included in the analyses. In addition, before the analysis, the empty items in the data set were determined and the average values were assigned for the missing data. After this process, the total scores and sub-scores of the scales used were calculated. While evaluating the data, descriptive statistical methods (number, percentage, frequency, mean) were used. It was assumed that the sample should show a normal distribution in order to apply parametric test methods to the evaluation of the data (Kalaycı, 2010). In order to evaluate the normality of the distributions for the obtained scores, the skewness and kurtosis values of the data were examined. In order to determine whether the variables used in

the study had a normal distribution, skewness and kurtosis values were examined. Kalaycı (2010) stated that if the skewness and kurtosis measure take values between -3 and +3, it will show a normal distribution.

The kurtosis and skewness values of the scale used in the research are given in the table below. Along with ensuring normality, the use of parametric methods was preferred in the analysis of the data. Difference analyzes were conducted to determine whether the quality of life levels and sub-dimensions of generation Z individuals differ according to their regular use of gyms. In the same way, difference analyzes were conducted to determine whether the quality of life levels of the Z generation individuals differed by gender, marital status, income, education level.

Table 1 shows the results of the Skewness and Kurtosis Values of the Quality of Life Levels and Sub-Dimensions of Generation Z Individuals.

Table 1. Skewness and Kurtosis Values of Quality of Life Levels and Sub-Dimensions of Generation Z Individuals

Variable	Skew	Kurtosis
LQL	-0,102	-0,552
GQL	-0,27	-0,173
GHQ	-0,257	-0,4
BA	-0,261	-,505
SF	-0,156	-0,633
SA	-0,212	-0,33
EA	-0,16	-0,348

Note: LQL= Level of Quality of Life; GQL = General Quality of Life; GHQ= General Health Quality; BA= Bodily Area; SF= Spiritual Field; SA= Social Area; EA= Environmental Area

The internal consistency values for the reliability analysis of the scales (Cronbach's Alpha) are given in the table below. If Cronbach's Alpha reliability values are greater than 0.6, the scale can be considered quite reliable (Akgül & Çevik, 2003).

Table 2. Alpha Values of Quality of Life Levels and Sub-Dimensions of Generation Z Individuals

Variable	Cronbach Alpha Values
LQL	0,922
BA	0,787
SF	0,817
SA	0,781
EA	0,606

3.1. Descriptive Statistics

Demographic information and other descriptive data are included in the table below.

Table 3. Demographics and Other Descriptive Data

		Frequency	Percent %	Cumulative Percentage
Gender	Female	102	41,1	41,1
	Male	146	58,9	100
	Total	248	100	
Marital status	Married	8	3,2	3,2
	Single	240	96,8	100
	Total	248	100	
Education Status	High School	187	75,4	75,4

	Associate degree	36	14,5	89,9
	Degree	18	7,3	97,2
	Master	4	1,6	98,8
	Doctorate	3	1,2	100
	Total	248	100	
Income	0-4000	56	22,6	22,6
	4001-7000	80	32,3	54,8
	7001-10000	60	24,2	79
	10001-13000	29	11,7	90,7
	130001 and over	23	9,3	100
	Total	248	100	
Regular use of gyms	Yes	109	44	44
	No	139	56	100
	Total	248	100	
Attendance time of Gyms	0-1 Yıl	66	26,6	60,6
	1-3 Yıl	26	10,5	82,6
	4 year and over	17	6,9	98,2
	Total	109	44	
	Vacant	139	56	
Total		248	100	

As can be seen in the table above, 102 participants were female and 146 were male. 240 people are single, 8 people are married. Among the participants, there are 56 people in the 0-4000 income group, 80 people in the 4001-7000 income group, 60 people in the 7001-10.000 income group, 29 people in the 10.001-13.000 income group, and 23 people in the 13.001 and above income group. In the education group, there are 187 high school graduates, 36 associate degree graduates, 18 degree graduates , 4 masters graduates and 3 doctorate graduates. In the group of participants who use the gym regularly, "yes" is 109 people, "no" is 139 people. When the participation period is examined, 66 people are in the 0-1 year group, 26 people are in the 1-3 years group, and 17 people are in the 4 years and above group.

3.2. Anova and T-Test Results

The table below shows the summary results of the t-test based on regular use of the gym for the sub-dimensions of quality of life.

Table 4. The T-Test of the Level and Sub-Dimensions of Quality of Life based on Regular Use of Gyms Summary Table

	LQL	GQL	GHQ	BA	SF	SA	EA
Group 1: Yes(n:109)	3,66(0,55)	3,29(1,1)	3,86(0,94)	3,85(059)	3,56(0,63)	3,6(0,79)	3,57(0,66)
Group 2: No(n:139)	3,22(0,69)	2,91(1,07)	3,39(1,02)	3,42(0,75)	2,91(0,81)	3,28(0,86)	3,36(0,8)
t- values	5,49	3,47	3,71	5,00	6,89	5,09	2,16
p-values	0,000	0,001	0,000	0,000	0,000	0,002	0,031

The table below shows the summary table of the Anova and T test results based on the quality of life of the Z generation individuals.

Table 5. Anova and T Test Results Based on Quality of Life Levels of Generation Z Individuals Summary Table

Gender	YKD	
	Grup1: Female (n:102)	3,18 (0,66)
	Grup2: Male (n:146)	3,58 (0,62)
t-value		4,88

	p- value	0,000
Marital Status	Grup1: Single (n:8)	3,4(0,67)
	Grup2:Married (n:240)	3,81(0,39)
	t- value	2,17
	p- value	0,045
Regular (at least 1) Gym Use per week	Grup1: Yes (n:109)	3,66(0,55)
	Grup2: No (n:139)	3,22(0,69)
	t- value	5,49
	p- value	0,000
Income	Group 1: (n:16)	3,08(0,63)
	Group 2: (n:69)	3,33(0,61)
	Group 3: (n: 82)	3,5(0,65)
	Group 4: (n:84)	3,67(0,65)
	Group 5:(n:61)	4,02(0,45)
	F- value	11,778
	p- value	0,000
	Post-Hoc	Group1<Groups 3,4,5 Groups 1,2,3 <Group 5
Education Status	Group 1: (n:187)	3,38(0,67)
	Group 2: (n:36)	3,52(0,59)
	Group 3: (n: 18)	3,59(0,73)
	Group 4: (n:4)	3,45(0,66)
	Group 5:(n:3)	3,18(1,16)
	F- value	0,752
	p- value	0,557
	Post-Hoc	-

A statistically significant difference was found in favor of the yes group according to regular use of the gym in all of the life quality levels and sub-dimensions of the Z generation individuals. Therefore, hypotheses H1, H1a, H1b, H1c, H1d, H1e and H1f were accepted.

As a result of the one-way analysis of variance (ANOVA), which was conducted to determine whether the sub-dimensions of the quality of life scale of the Z generation individuals of the sample group differ significantly according to income, the difference between the arithmetic means of the groups was found to be significant. Therefore, the H2 hypothesis was accepted. It has been determined that the mentioned difference is negative for the 0-4000 income group between all groups except the 0-4000 income group and the 4001-7000 income group. It was determined that the said difference between all groups except for the income group of 13.000 and above and the income group of 10.001-13.000 was realized in favor of the income group of 13.001 and above.

A statistically significant difference was found in favor of men according to gender in the quality of life of the Z generation individuals. Therefore, the H3 hypothesis was accepted.

A statistically significant difference was found in favor of married individuals according to the marital status of the quality of life of the Z generation individuals. Therefore, the H4 hypothesis was accepted.

A one-way analysis of variance (ANOVA) was conducted to determine whether the sub-dimensions of the quality of life scale of the Z generation individuals who constitute the sample group differ significantly according to their educational status. As a result, the difference between the arithmetic means of the groups was not significant. Therefore, the H5 hypothesis was rejected.

4. DISCUSSION AND CONCLUSION

The main purpose of this study is to reveal the differentiation levels of the quality of life of Generation Z individuals according to their regular use of gyms. The element of regular use of gyms was evaluated in the context of using at least once a week. In addition, in this study, it was aimed to reveal the differentiation levels

of Z generation individuals' quality of life levels according to income, gender, marital status and education level.

41.1% of the individuals participating in the study were female and 58.9% were male. Marital status was found to be 3.2% unmarried and 96.8% single. It was observed that 75.4% of the individuals participating in our study were high school graduates, 14.5% associate degree, 7.3% undergraduate, 1.4% graduate and 1.2% doctorate graduates. It is seen that the income status of the participants is 22.6% 0-4000, 32.3% 4001-7000, 24.2% 7001-10000, 11.7% 10001-13000 and 9.3% 13001 and above. In the case of regular use of gyms, it was found that 44% of the participants regularly use it, while 56% do not use it regularly. The duration of participation in the gyms of the participants was seen as between 0-1 years in 26.6%, between 1-3 years in 10.5% and 4 years and above in 6.9%.

In this study, a statistically significant difference was found in favor of those who benefit from the gym according to the status of regular use of the gym in all of the life quality levels and sub-dimensions of the Z generation individuals. According to the studies of [Kıvanç \(2016\)](#) and [Kürklü \(2014\)](#), it was determined that individuals who do physical activity have higher quality of life rates than individuals who do not. Similarly, it has been observed that the physical, psychological, social and environmental quality of life rates of individuals who regularly do a physical activity for 30 or 60 minutes for 3 days are at higher levels than those who do not. And a significance was found between environmental and quality of life ([Elmas, 2018](#)). Therefore, the results of these studies and the results of our study are in the same direction.

In this study, it was determined that high-income individuals have higher quality of life perceptions compared to lower-income individuals. Similarly, [Şahin \(2001\)](#) and [Ay et al. \(2007\)](#) found that there is a positive relationship between income scores and quality of life scores in their research. [Güngör et al., \(2007\)](#) found in their study that the quality of life social field scores of individuals with stable income expenditures are higher than those with unstable income expenses. Likewise, [Musaoğlu \(2008\)](#) states in his study that the quality of life of those with a good income level is also good. In the study conducted by [Sarı et al. \(2007\)](#), it was observed that the quality of life of high school schools with high socio-economic levels is high. And with this, it has been observed that students in high school perceive the quality of life more positively as the grade levels begin to rise ([Sarı et al., 2007, p.297](#)). Accordingly, it can be said that there is a relationship between income status and quality of life. Therefore, the findings of this study are in parallel with the studies in the literature.

When studies examining the relationship between quality of life and gender are examined, it is seen that there are differences according to countries, communities and cultures. In a study conducted in Sweden on this subject, it was determined that female individuals have a lower perception of quality of life than male individuals ([Bingefors & Isacson, 2004](#)). It is stated that this different result may be caused by mental and environmental reasons such as working conditions, health status and lifestyle of individuals. In the BELLA study conducted in Germany, it was stated that the level of life satisfaction of individuals between the ages of 14 and 17 was lower than female individuals in physical, psychological and environmental areas ([Sieberer et al., 2008](#)). Similarly, in a study conducted in Germany in 2007, the quality of life perception level was measured and it was determined that male individuals had higher life satisfaction than female individuals ([Goldbeck et al., 2007](#)). In the study conducted by Lee et al. in Taiwan in 2008, it was seen that male students' total quality of life scores and their sub-dimensions, physical, mental and individual areas, were better than female students ([Lee et al., 1995](#)). According to the study conducted with children studying at school in Finland, it was stated that the mental domain scores of male individuals were better than female individuals ([Laaksonen et al., 2008](#)). In this study, a statistically significant difference was found in favor of men in terms of quality of life. Therefore, it shows parallelism with the studies in the literature.

In the study, a statistically significant difference was determined in favor of married individuals in the quality of life of Generation Z individuals according to marital status. In [Koçoğlu's \(2009\)](#) study, the relationship between marital status and quality of life was examined. It was found that those whose marital status was single got the highest score in quality of life, while those whose marital status was widowed got the

lowest score (Koçoğlu, 2009).

In this study, it was determined that quality of life levels did not differ according to education level. According to the report of the World Health Quality of Life, it is stated that the education of young individuals positively affects their education and training life. As a result, it is stated that there is an increase in quality of life levels. In addition, according to many studies, it is seen that education is important and the quality of life of children who grow up in families with education is high. It is thought that the low educational level of the parents and the level of each other are effective in the low quality of life of the children (Eser et al., 2008; Jirojanakul et al., 2003; Spurrier et al., 2003). Therefore, the findings of this study are not similar to the findings of the studies in the literature.

The study findings contain important considerations in their evaluation for inferences in the context of practical applications. The most important finding of this study is that there is a differentiation in favor of the beneficiaries according to the level of quality of life and all sub-dimensions of using the gym. Therefore, the state should make this a policy by encouraging young people to participate in recreational participation. The development of young people, who are our future, both spiritually, physically and environmentally, will increase the welfare and development level of our country, as well as provide a peaceful and safe environment. Education will be done not only by training the mind, but also by training and resting the body, and will also raise healthier adults of the future. Since significant investments are made in awareness and health in developed countries, death and birth rates are low. As a recreation business, it will be beneficial for young individuals to go to sports halls, to bring athletes to our country in sports competitions. Considering the high quality of life of individuals participating in recreational activities, it is thought that the state will minimize health expenditures.

5. REFERENCES

- Akça, N. (2012). Özel Spor Merkezlerine Üye Olan Bireylerin Spora Yönelme Nedenleri ve Beklentilerinin Gerçekleşme Düzeyler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Akgül, A. ve O. Çevik (2003). İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları, Ankara: EmekOfset.
- Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz, B. (2007). "Öğrencilerin televizyon izlemeleri ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi", Türk Kütüphaneciliği, 21(1), 3-28.
- Aracı, H. (2006). Öğretmen ve Öğrencileri için Okullarda Beden Eğitimi, Nobel Basımevi, 6. Basım, Ankara.
- Arslantaş, D., Metintaş, S., Ünsal, A. ve Kalyoncu, C. (2006). Eskişehir mahmudiye ilçesi yaşlılarında yaşam kalitesi. Osmangazi Tıp Dergisi, 28(2): 81-89.
- Aslan, N. ve Arslan Cansever, B. (2012). "Ergenlerin boş zaman değerlendirme algısı", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42, 23-35.
- Avcı, K. Ve Pala, K. (2004). Uludağ üniversitesi tıp fakültesinde çalışan araştırma görevlisi ve uzman doktorların yaşam kalitesinin değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 30(2), 81-85.
- Ay S., Güngör N. ve Özbaşaran F. (2007). Celal Bayar Üniversitesi tıp fakültesi araştırma ve uygulama hastanesinde çalışan hemşirelerin yaşam kalitesi ve bunu etkileyen sosyo-demografik faktörler. 2. Sağlıkta Yaşam Kalitesi Kongresi ss: 140.
- Başaran, S., Güzel, R., & Sarpel, T. (2005). Yaşam kalitesi ve sağlık sonuçlarını değerlendirme ölçütleri. Romatizma Dergisi, 20(1), 55-63.
- Bilgiç, S. (2009). Examining the relation between the school quality perceptions of the primary school students and the variables of empathetic class atmosphere and loyalty to friends. Unpublished Master's Thesis.

Çukurova University. Adana.

- Bingefors, K. ve Isacson, D. (2004). Epidemiology, co-morbidity, and impact on health-related quality of life of self-reported headache and musculoskeletal pain a gender perspective. *European Journal Of Pain*, 8(5), 435-450.
- Boylu, A. A. ve Paçacıoğlu, P. (2016). “Yaşam kalitesi ve göstergeleri”, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8(15), 137-150.
- Bucher, A., Richard C. ve Bucher D. (1974). *Recreation for Today-s Society*, New Jersey, Prentice-Hall, Inc, U.S.A.
- Casey, M., Harvey, J., Telford, A., Eime, R., Mooney, A. ve Payne, W. (2016). Patterns Of Time Use Among Regional And Rural Adolescent Girls: Associations With Correlates Of Physical Activity And Health Related Quality Of Life, *Journal Of Science And Medicine İn Sport*, 5.
- Celek, Z.T. ve Kampert, P. (1996). *Inside Thesoul Of A New Generation: Insights And Strategies For Reaching Busters*. ABD: Zondervan Publishing House.
- Crossley, C.C., Jamieson, M. L., and Brayley E.R. (2012). *Introduction to Commercial Recreation And Tourism An Entrepreneurial Approach (SixthEdition)*. Sagamore Publishing LLC.
- Çakır, Ö., Aksaraylı, M., Çınar, E. ve Denizli, U. (2013). Günlük Yaşam Aktiviteleri- Yaşam Kalitesi- Psikolojik ve Fiziksel İyilik Hali İlişkisi: Türkiye’de Emekliler Açısından Bir İnceleme, Erişim tarihi: 14 Ekim 2014, <http://earsiv.gumushane.edu.tr/xmlui/handle/123456789/58>.
- Çalışır, H. (2012). Sağlık Çalışanlarında İş Doyum, Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hemşire-Ebe Hemşireler Örneği. Y.Y.L.T., S.B.E., B.E.Ü., İstanbul.
- Çelik, O., Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çeliksöy, M. A., ve Kocaekşi, S. (2012). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Devlet Planlama Teşkilatı, (1994). Çevre, OİK Raporu, Ankara, DPT Yayınları, (ss. 132).
- Dumazedier, J. (1974). *Sociology of Leisure*. Elsevier, New York.
- Dumludağ, Ö. G. (2011). Mutluluk ve İktisadi Parametreler Üzerine Bir İnceleme, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Elmas, İ. (2018). Hemşirelerin yaşam kalitesi: Mardin ili örneği (Master'sthesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).
- Ericsson C. (2012). *Generation Z: Understanding the Digital Lives of India’s Young Mobile Users*. <https://www.ericsson.com/res/docs/2012/consumerlab/consumerlab-generation-z.pdf>, (19.04.2016).
- Eser, E. (2004). Yaşam Kalitesinin Sınıflandırılması ve Sağlıkla İlgili Yaşam Kalitesinin Ölçümü. 1. Sağlıkta Yaşam Kalitesi Sempozyumu, 8-10 Nisan 2004 İzmir.
- Eser, E., Fidaner, H., Fidaner, C., Eser, S. Y., Elbi, H., & Göker, E. (1999). WHOQOL-100 ve WHOQOL-BREF'in psikometrik özellikleri. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji (3P) Dergisi*, 7(Suppl 2), 23-40.
- Eser, E., Yüksel, H., Baydur, H., Erhart, M., Saatli, G., Özyurt, B. C., ... & Ravens-Sieberer, U. (2008). Çocuklar için genel amaçlı sağlıkla ilgili yaşam kalitesi ölçeği (kid-kindl) türkçe sürümünün psikometrik özellikleri. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 19(4).
- Fariz, B. (2015). Psikiyatrik hastalıklar ve Egzersiz. *Spor Hekimliği Dergisi*; 50(4) ,131-138.
- Gençoğlu, C. ve Yılmaz, M. (2014). “The effect of emotional awareness education, based on emotion focused therapy, on young adults’ levels of optimism”, *The Journal of Happiness & Well-Being*, 2(1), 51-62.
- Goldbeck, L., Schmitz, T.G., Besier, T., Herschbach, P. and Henrich, G. (2007). Life satisfaction decreases during adolescence. *Qual Life Res* 16:969–979

- Grail Research Report. (2011). Consumers of Tomorrow: Insights and Observations About Generation Z. http://www.integreon.com/pdf/Blog/Consumers_of_Tomorrow_Insights_and_Observations_About_Generation_Z_246.pdf, (19.04.2016).
- Green, B. (2006). Marketing to Leading-edge Baby Boomers: Perceptions, Principles, Practices, Predictions. New York, ABD: Paramount Market Publishing.
- Güleç, S. (1989). Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi, KTÜ Basımevi, Ders Teksirleri Serisi 29, Trabzon.
- Gündoğar, D., Sallan Gül, S., Uskun, E., Demirci, S., ve Keçeci, D. (2007). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. Klinik Psikiyatri, 10,14-27.
- Gündüz, S. (1998). Koruma-Kullanım İlkeleri Çerçevesinde Beynam Muhafaza Ormanı'nın Rekreatif Tasıma Kapasitesinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güngör, N., Çıray, N., Vatansver, Ş., ve Akyol, A.D. (2007). Yoğun bakım hemşirelerinin yaşam kalitesi, iş doyumunu ve tükenmişlik düzeylerinin saptanması. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi; 11(1), 10-18.
- Gürbüz, S., Şahin, F. (2014). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Havas People. (2014). Marketing To Generation Z.
- Hazar, A. (2009). Rekreatif ve animasyon (Recreation and animation). Ankara: Detay Publishing.
- Horn, J. (2013). The youth report. strategy. 24(4): 12-16.
- Howe, N., & Strauss, W. (2000). Millennials rising: The next great generation. Vintage.
- Jirojanakul, P. Skevington, S.M. ve Hudson, J. (2003). Predicting Young Children's quality of life. Soc Sci Med; 57: 1277-88.
- Kalaycı, Ş. (2010). Spss Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri. Ankara: Asil Yayın Dağıtım A.Ş.
- Kangal, A. (2013). "Mutluluk üzerine kavramsal bir değerlendirme ve türk hane halkı için bazı sonuçlar", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 12(44), 214-233.
- Karaküçük S. (1999). Rekreatif (Boş Zamanları Değerlendirme), Üçüncü Baskı, Bağırhan Yayın evi, Ankara
- Karaküçük, S. (1997). Rekreatif Boş Zamanları Değerlendirme, 2. Baskı, Ankara: Seren Ofset.
- Karaküçük, S. (2008). Rekreatif Boş Zamanları Değerlendirme. 6. Baskı. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kayapınar, Ç. F. (2012). "Physical activity levels of adolescents." Procedia-Social and Behavioral Sciences;(47): 2107-2113.
- Knöchel, C., Oertel-Knöchel. V., O'Dwyer. L., Prvulovic. D., Alves, G. and Kollmann B., (2012). Cognitive and behavioural effects of physical exercise in psychiatric patients. ProgNeurobiol;(96),46-68.
- Koçak, Ö.F. (2016). Kişiler Arası Çatışmalar ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.
- Koçoğlu, D., Akın, B. (2009). Sosyo Ekonomik Eşitsizliklerin Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Yaşam Kalitesi ile İlişkisi.
- Kuyucu, M. (2017). Y kuşağı ve teknoloji: Y kuşağının iletişim teknolojilerini kullanım alışkanlıkları. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5 (2). <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/357908> (Erişim Tarihi: 09.03.2020)
- Laaksonen, C., Aroma, M., Heinonen, O.J., Koivusilta, L., Koski, P., Suominen, S., Vahlberg, T. and Salantera, S. (2008). Health related quality of life in 10-year-old school children qual life res. 17:1049-1054

- Lee, P.H., Chang, L. And Ulrike, R.S., (2008). Psychometric Evaluation Of The Taiwan Eseversion Of The Kiddo-KINDL_ Generic Children“ Health-Related Quality Of Life Enstrument. Qual Life Res 17:603–611
- Lehman, A.F. (1995). Measuring quality of life in a reformed health system. Health Affairs. 90-101
- Lehto, J. E., Malmivaara, L. U. & Repo, S. (2015). Measuring mindfulness and wellbeing in adults: The role of age and meditation experience, The Journal of Happiness & Well-Being, 3(1), 30-40.
- Lindstrom, B. and Kohler, L. (1991). Youth, disability and quality of life. Pediatrician;18: 121-128
- Luttik, M. L., Jaarsma, T., Veeger, N. and Van Veldhuisen, D. J. (2006). Marital Status, quality of life, and clinical outcome in patients with heart failure. Heart and Lung, 35(1), 3-8.
- Mansuroğlu, S. (2002). “Akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış mekân rekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi”, Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 15(2), 53-62.
- Miller, A. And Dishon, S. (2006). Health-related quality of life in multiple sclerosis: The impact of disability, gender and employment status. Quality Of Life Research, 15(2), 259-271.
- Musaoğlu, Z. (2008). Trakya Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Sağlıkla İlişkili Yaşam Kalitesi. Uzmanlık Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD.
- Özmete, E. (2010). “Aile yaşam kalitesi dinamikleri: Aile iletişimi, ebeveyn sorumlulukları, duygusal, duygusal refah, fiziksel/materyal refahın algılanması”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(11), 455-465.
- Parker, P. A., Baile, W. F., Moor, C. D. and Cohen, L. (2003). Psychosocial and demographic predictors of quality of life in a large sample of cancer patients. psycho-oncology. Journal Of The Psychological, Social And Behavioral Dimensions of Cancer, 12(2), 183-193.
- Pehlivanoğlu, M.T. (1986). Belgrad Ormanının Rekreasyon Potansiyeli ve Planlama İlkelerinin Saptanması. Doktora. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Salmon, J., Booth, M. L., Phongsavan, P., Murphy, N., and Timperio, A. (2007). Promoting physical activity participation among children and adolescents. Epidemiologic reviews, 29(1), 144-159.
- Sarı, M., Ötünç, E., and Erceylan, H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi: Adana ili örneği. Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi, 50(50), 297-320.
- Sezgin, S. (1987). Türk Toplumunun Rekreasyon Alışkanlıkları İstanbul Örneği, MSÜ,
- Sieberer, U.R., Erhart, M., Wille, N. and Bullinger, M. (2008). Health-related quality of life in children and adolescents in Germany: results of the BELLA study Eur Child Adolesc Psychiatry. 17:148–156.
- Spurrier NJ, Sawyer MG, Clark JJ ve ark. (2003). Socio-economic differentials in the health-related quality of life of Australian children: results of a national study. Aust N Z J Public Health, 27(1):27-33.
- Stillman, D. and Stillman, J. (2019). İşte Z Kuşağı. (Çev. D.P. Kayıhan ve F. Erduran). İstanbul: İKÜ Yayınevi.
- Şahin, N. (2001). Hastanelerde Çalışan Hemşirelerin Öznel Yaşam Kalitelerinin Değerlendirilmesi, Kırıkkale Devlet ve Sosyal Sigortalar Kurumu Hastaneleri Örneği, AÜ, SBE, YYLT, Ankara, s. 59.
- Tayga, Y. (1990). Türk Spor Tarihine Genel Bakış, GSGM yayını, Ankara.
- Top, M. Ş., Özden, S. Y. ve Sevim, M. (2003). Psikiyatride yaşam kalitesi. Düşünen Adam Dergisi, 16(1), s. 19.
- Totan, T. ve Yöndem, Z. D. (2007). Ergenlerde zorbalığın anne, baba ve akran ilişkileri açısından incelenmesi. Ege Üniversitesi (EÜ), Eğitim Fakültesi, Ege Eğitim Dergisi, 8(2), 56.
- Turgut, M. E. (2010). Job Satisfaction And Life Satisfaction Relation And A Research On The Surgical Nurses

Working In The State Hospitals In Istanbul, İÜ (Istanbul University), SBE (Institute of Social Sciences), YYLT (Unpublished Master's Thesis), İstanbul.

Veenhoven, R. ve Dumludağ, D. (2015). İktisat ve Mutluluk, İktisat Ve Toplum Dergisi, 58, 46-51.

Yücel, G. F. (1998). İstanbul ve Çevresindeki Ormanların Rekreatif Potansiyellerinin Saptanması, Yüksek Lisans Tezi, _TÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, _İstanbul.

Yüksek bilgili, Z. (2015). Türkiye'de Y kuşağının yaş aralığı. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (53), s. 259-267.

<http://www.havaspeople.com/downloads/MarketingtoGenZWhitePaper.pdf>, (20.04.2016).

<http://www.tdk.gov.tr/>, Kuşak, Erişim: 05/08/2020.

<http://www.tdk.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2019.

Öğretmenlerin Ekorekreatif Tutumunun Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Eğilimine Etkisi

Ali ŞEN^a, Yusuf ER^b, Gülbahar BİLGİN KONOKMAN^c

^a Karamanoğlu Mehmetbey University, Karaman, Türkiye-alisen@kmu.edu.tr-ORCID NO: 0000-0002-4310-362X

^b Karamanoğlu Mehmetbey University, Karaman, Türkiye-eryusuf@kmu.edu.tr- ORCID NO: 0000-0001-8441-4283

^c Karamanoğlu Mehmetbey University, Karaman, Türkiye- gulbaharyavuz2006@gmail.com- ORCID NO: 0000-0003-3803-1585

Öz

Bu çalışmada öğretmenlerin ekorekreatif tutumun (Ekorekreatif Tutum Ölçeği-ERTÖ ile ölçülen), gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim eğilimine (Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Ölçeği-GAGTÖ ile ölçülen) etkisini göstermek amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni Ankara'nın ilçelerinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Online olarak oluşturulan anket formu ile katılımcılardan elde edilen verilerin analizi üç aşamada gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ilişkin tanımlayıcı istatistiklerin ardından araştırmada kullanılan ölçekleri tanımlayan bilgiler ile geçerlilik (Doğrulayıcı Faktör Analizi-DFA) ve güvenilirlik analizi (Cronbach's Alpha tekniği) sonuçları sunulmuştur. Ekorekreatif Tutum Alt Boyutlarının (Bilişsel Tutum, Davranışsal Tutum, Duyuşsal Tutum), Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketimi Eğilimi Alt Boyutları (Moleküler Mutfak Yeme Eğilimi, Füzyon Mutfak Yeme Eğilimi, Yerel Mutfak Yeme Eğilimi) Üzerindeki Etkisinin anlaşılabilmesi için geliştirilen araştırma hipotezlerini ve araştırma modelini test etmek amacıyla Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) kurulmuş ve analiz edilmiştir. Bu analizin yapılmasında AMOS 23 paket programı kullanılmıştır. Ekorekreatif duyuşsal tutum; moleküler mutfak yeme eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,381$; $p < 0,0001$), füzyon mutfak yeme eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,385$; $p < 0,0001$), yerel mutfak yeme eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,332$; $p < 0,0001$) etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca ekorekreatif bilişsel tutumun yerel mutfak yeme eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,232$; $p < 0,05$) ve ekorekreatif davranışsal tutumun yerel mutfak eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,263$; $p < 0,05$) etkilediği görülmüştür. Araştırmanın ekorekreatif tutum alt boyutlarına ait yerel mutfak yeme eğilimi ile ilgili tüm hipotezleri kabul edilmiştir. Ekorekreatif tutumun yerel mutfak yeme eğilimine olumlu etkisi kesin bir şekilde ortaya konulmuştur. Ekorekreasyon pazarlama stratejisi oluşturulurken arz talep dengesinde dikkate alınması gereken bir sonuçtur. Bu araştırma ekorekreasyon ve gastronomi alanlarında çalışmaların ortak yürütülmesi için farkındalık oluşturacak, ilgili literatüre veri desteği sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekorekreatif tutum, gastronomik akımlar, gıda tüketimi eğilimi.

The Effect of Teachers' Ecorecreative Attitudes on Food Consumption Tendency in the Framework of Gastronomic Trends

Abstract

In this study, it is aimed to show the effect of teachers' ecorecreative attitude (measured by Ecorecreative Attitude Scale-ERTÖ) on food consumption tendency within the framework of gastronomic trends (measured by Food Consumption Scale in the Framework of Gastronomic Trends-GAGTÖ).The universe of the research consists of teachers working in the districts of Ankara.The analysis of the data obtained from the participants with the online questionnaire form was carried out in three stages.After the descriptive statistics on the participants, the information describing the scales used in the research, validity (Confirmatory Factor Analysis-DFA) and reliability analysis (Cronbach's Alpha technique) results are presented.Testing the research hypotheses and research model developed in order to understand the Effect of Ecorecreative Attitude Sub-Dimensions (Cognitive Attitude, Behavioral Attitude, Affective Attitude) on the Sub-Dimensions of Food Consumption Tendency (Molecular Cuisine Eating Tendency, Fusion Cuisine Eating Tendency, Local Cuisine Eating Tendency) in the Framework of Gastronomic Trends Structural Equation Modeling (YEM) was established and analyzed AMOS 23 package program was used for this analysis.It was observed that ecorecreative cognitive attitude negatively affected the tendency eating molecular cuisine ($\beta = -0.303$; $p < 0.05$), but its effect on the tendency eating fusion cuisine was not significant.It was determined that the effect of eco-creative behavioral attitude on molecular cuisine and fusion cuisine eating tendency was not significant.Ecorecreative affective

Received: 2023-01-10

Accepted: 2023-03-15

Published: 2023-03-31

Cite as: Şen, A., Er, Y., Bilgin Konokman, G. (2023). Öğretmenlerin ekorekreatif tutumunun gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim eğilimine etkisi. *Anatolia Social Research Journal*, 2 (1), 21-41. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7834805>

attitude; Molecular cuisine eating tendency is positive ($\beta = 0.381$; $p < 0.0001$), fusion cuisine eating tendency is positive ($\beta = 0.385$; $p < 0.0001$), local cuisine eating tendency is positive ($\beta = 0.332$; $p < 0.0001$) has been found to affect. In addition, it was observed that the eco-creative cognitive attitude affected the local cuisine tendency positively ($\beta = 0.232$; $p < 0.05$) and the ecorecreative behavioral attitude affected the local cuisine tendency positively ($\beta = 0.263$; $p < 0.05$). All hypotheses of the research related to the local cuisine eating tendency belonging to the ecorecreative attitude sub-dimensions were accepted. The positive effect of the ecorecreative attitude on the tendency eating local cuisine has been clearly demonstrated. It is a result that should be taken into account in the supply-demand balance while creating an eco-recreation marketing strategy. This research will raise awareness for the joint conduct of studies in the fields of eco-recreation and gastronomy, and will provide data support to the relevant literature.

Keywords: Ecorecreative attitude, gastronomic currents, food consumption trend.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose

This study, it is aimed to show the effect of teachers' ecorecreative attitude (measured by Ecorecreative Attitude Scale-ERTÖ) on food consumption tendency within the framework of gastronomic trends (measured by Food Consumption Scale in the Framework of Gastronomic Trends-GAGTÖ).

Design/Methodology/Approach

Recreation is defined as a multidisciplinary field that includes the activities that individuals do voluntarily in their spare time, without harming nature, in order to increase their quality of life and obtain mental and physical satisfaction. Recreational activities are also activities that individuals participate in with their own will and desires in order to obtain emotional and physical satisfaction in their spare time. Today, people aim not only to fill their stomachs but also to evaluate them efficiently in terms of experience and recreation by learning about healthier nutrition and gastronomy. Therefore, the use of gastronomic activities as a way to spend quality leisure time of people has become an important tool for recreational activities. The universe of the research consists of teachers working in the districts of Ankara. The analysis of the data obtained from the participants with the online questionnaire form was carried out in three stages. After the descriptive statistics on the participants, the information describing the scales used in the research, validity (Confirmatory Factor Analysis-DFA), and reliability analysis (Cronbach's Alpha technique) results are presented. Testing the research hypotheses and research model developed in order to understand the Effect of Ecorecreative Attitude Sub-Dimensions (Cognitive Attitude, Behavioral Attitude, Affective Attitude) on the Sub-Dimensions of Food Consumption Tendency (Molecular Cuisine Eating Tendency, Fusion Cuisine Eating Tendency, Local Cuisine Eating Tendency) in the Framework of Gastronomic Trends Structural Equation Modeling (YEM) was established and analyzed. AMOS 23 package program was used for this analysis. It was observed that ecorecreative cognitive attitude negatively affected the tendency eating molecular cuisine ($\beta = -0.303$; $p < 0.05$), but its effect on the tendency to eat fusion cuisine was not significant. It was determined that the effect of eco-creative behavioral attitude on molecular cuisine and fusion cuisine eating tendency was not significant.

Findings

.Ecorecreative affective attitude; Molecular cuisine eating tendency is positive ($\beta = 0.381$; $p < 0.0001$), fusion cuisine eating tendency is positive ($\beta = 0.385$; $p < 0.0001$), local cuisine eating tendency is positive ($\beta = 0.332$; $p < 0.0001$) has been found to affect. In addition, it was observed that the eco-creative cognitive attitude affected the local cuisine tendency positively ($\beta = 0.232$; $p < 0.05$), and the ecorecreative behavioral attitude affected the local cuisine tendency positively ($\beta = 0.263$; $p < 0.05$). All hypotheses of the research related to the local cuisine eating tendency belonging to the ecorecreative attitude sub-dimensions were accepted. The positive effect of the ecorecreative attitude on the tendency to eat local cuisine has been clearly demonstrated.

Practical Implications

It is thought that businesses that carry out nature-based touristic activities and professionals who organize eco-recreation activities will act by taking into account the results of the research when planning these organizations. It is thought that the data of our research will contribute to the studies in these fields as an empirical data source in order to both raise awareness of environmental, eco-recreation, and gastronomy literacy and increase sensitivity in this regard. It is thought that there is a need for research in which nature is the starting point and source of inspiration, that eco-recreation and gastronomy are carried out jointly, and that these subjects can be studied with different samples. Considering that the people who prefer ecotourism are educated people, as a result of this research we have done on teachers, the eco-creative attitude positively affects the tendency to eat local cuisine; It is a result that should be taken into account in the supply-demand balance while creating an eco-recreation marketing strategy.

Originality / Value

It is a result that should be taken into account in the supply-demand balance while creating an eco-recreation marketing strategy. This research will raise awareness for the joint conduct of studies in the fields of eco-recreation and gastronomy and will provide data support to the relevant literature.

1.GİRİŞ

Rekreasyon, bireylerin boş zamanlarında, doğaya zarar vermeden, yaşam kalitelerini yükseltmek, zihinsel ve fiziksel doyum elde etmek amacıyla gönüllü olarak yaptıkları etkinlikleri kapsayan multidisipliner bir alan olarak tanımlanmaktadır. Rekreasyonel faaliyetler, aynı zamanda bireylerin boş zamanlarında duygusal ve fiziksel doyum elde etmek amacıyla kendi istek ve arzularıyla katıldıkları etkinliklerdir (Tez vd., 2014; Tütüncü, 2012).

Tarih boyunca kendini doğanın ayrılmaz bir parçası olarak gören insan, zamanla doğaya hükmetmeye ve onu sömürmeye başlamıştır. Sanayi Devrimi ile başlayan sanayileşme süreci, kentleşme, demografik sorunlar ve çevresel bozulma, insan ve doğa arasında dengesizliğe yol açmıştır. Bu durum, insanların etik değerleri göz ardı ederek hem kendilerine hem de doğaya karşı insanlık dışı muamelelerde bulunmalarına yol açtığından, telafisi mümkün olmayan çevre sorunlarına yol açmıştır. Günümüzde insanlar çevre sorunlarının hem nedeni hem de çözümü olarak görülmektedir ve bu sorunları ele almak için gerçek bir çevre bilinci geliştirmeleri gerekmektedir (Gül, 2013). İnsanın doğaya yabancılaşması ve onu tek taraflı sömürme süreci devam ederken, çözüm için önce sorunun tespit edilmesi, sonra da insanın ekosistemdeki rolünü hatırlaması ve yaşamını buna göre tasarlaması gerekmektedir (Dindaroğlu, 2014). Teknolojinin en üst düzeyine ulaşmış olmasına rağmen, insanoğlu doğa ile sürdürülebilir bir ilişki sürdürememiştir. Bunun yerine, doğanın insan tarafından sömürülmesini ve kontrol edilmesini normal bir durum olarak gören çevresel bir algının da etkisiyle bencil ve tüketimci bir toplum yapısı oluşturmuşlardır (Gül, 2013).

Kement (2019), çevre bilincini artırmada ekorekreasyonun önemini özellikle vurgulamaktadır. Bu noktada ekorekreasyon “Boş zaman dilimlerinde insanların fiziksel, bilişsel ve duygusal açıdan kendilerini yenilemelerine olanak tanıyan, hür iradelerini kullanarak doğal alanlarda çevreye duyarlı, kullanılan doğal alanın sürdürülebilirliğine imkân tanıyarak, eğlenme, dinlenme gibi amaçlar altında yapılan ve ticari bir kaygı taşımayan etkinliklerdir” şeklinde tanımlanabilir. Özellikle sürdürülebilir uygulamaların teşvik edilmesi açısından ekoturizm, çevre bilincinin artırılması konusunda önem arz etmektedir. Ekoturizm, bireylerin boş zamanlarında, özgür iradelerini kullanarak doğal alanlarda çevreye duyarlı faaliyetlere katılarak kendilerini fiziksel, bilişsel ve duygusal olarak yenilemelerine olanak sağlayan etkinlikleri ifade etmektedir. Ticari çıkar gözetilmeden gerçekleştirilen ve kullanılan doğal alanın sürdürülebilirliğini sağlayan bu faaliyetler, boş zaman değerlendirme ve rahatlama amacına hizmet etmektedir (Kement vd., 2021). Ekorekreasyon, bireylerin zihinsel ve fiziksel refahı ile doğa arasında yaşamın başlangıcından bu yana var olan sağlıklı ve sürekli ilişkiyi desteklemektedir (Akyüz vd., 2014). Çevrenin korunması ve sürdürülebilirlik bilincinin sadece ekoturizmde değil, tüm rekreasyonel faaliyetlerde, politikalarda ve uygulamalarda dikkate alınması gerekmektedir

(Karaküçük ve Akgül, 2016).

Gastronomi, doğadan esinlenen bir diğer alan olarak öne çıkmaktadır. Oxford (2023) sözlüğünde gastronomi, "yemek pişirme ve iyi yemek yeme sanatı ve uygulaması" olarak tanımlanırken, Collins (2023) sözlüğünde "iyi yemek hazırlama ve takdir etmeyle ilgili faaliyet ve bilgi" olarak tanımlamaktadır. Gastronomik akımlara yönelik bazı düşünceler bu konuda farklı bakış açısı getirmiştir. Gastronomi, ticari kaygılarla yeni trendler yaratmak yerine, tat, koku, renk ve doku yaratımında doğal kaynaklardan faydalanmak olarak anlaşılması gerekmektedir. Bununla birlikte geleneksel tarımda zirai ilaç kullanılmadan yetiştirilen malzemelerin kullanımı teşvik edilmeli ve yemek pişirme yerine duyu pişirme üzerinde durulması gerektiği bildirilmiştir (Yüksel, 2019).

Moleküler gastronomi, bir pişirme tekniği veya sunum şekli değil, yemekle bilimin birleştiği bir alandır. Bu alanda, aşçılar fizik ve kimya gibi bilim dallarından bilim insanlarıyla iş birliği yaparak, koku, görüntü ve hangi tatlardan yararlanılabileceği konusunda yeni teknikler geliştirmektedirler (This, 2005; Linden vd., 2008). Füzyon mutfağı, en az iki farklı yerel mutfak kültürünü aynı tabakta birleştirerek yeni, farklı ve özgün tatlar oluşturmayı amaçlayan bir mutfak tarzıdır. Bu yaklaşım, bir mutfak kültürünün diğerine hükmetmesine izin vermeden lezzetleri bir araya getirerek farklı bir deneyim sunmaktadır (Can vd., 2012). Yerel mutfak kavramı ise; bir bölgenin kültürüne özgü ürünlerin ve geleneklerin birleşiminden oluşan, o bölgede yaşayan insanların milli ve dini özelliklerine göre tasarlanan, kendine özgü pişirme ve sunum farklılıklarına sahip olan bir mutfak türü olarak tanımlanmaktadır (Şengül ve Türkay, 2015).

Günümüzde insanlar, sadece karnını doyumakla kalmayıp daha sağlıklı beslenme ve gastronomi bilimine ilişkin bilgileri öğrenerek deneyimleme ve rekreasyon açısından da verimli bir şekilde değerlendirme amacını gütmektedir. Bu nedenle, gastronomik etkinliklerin insanların boş zamanlarını kaliteli bir şekilde geçirmenin bir yolu olarak kullanılması, rekreasyon etkinlikleri için önemli bir araç haline gelmiştir (Karakan, 2021).

Gastronomi akımları, yemek pişirme ve sunumunda yenilikçi yaklaşımlar geliştiren, geleneksel yemek tariflerini modernize eden ve yemekleri sanat eseri gibi sunan hareketlerdir. Bu akımlar, lezzetli yemeklerin yanı sıra görsel olarak etkileyici sunumlar da sağlar. Ancak, bu akımların ortaya çıkmasıyla birlikte, gıda israfı ve çevresel sorunlar da artmıştır (Grunert vd., 2014; Spence, 2017). Ekorekreatif tutum, tarım ürünlerinin doğal yetişme koşullarına uygun olarak yetiştirilmesini ve sürdürülebilir tarım uygulamalarını teşvik etmektedir. Ayrıca, gıda atıklarının azaltılması ve geri dönüştürülmesi, gıda kaynaklarının daha verimli kullanılması ve gıda israfının azaltılması gibi uygulamaların benimsenmesine de yardımcı olmaktadır (Lang ve Heasman, 2015; Reganold, 2016). Bu nedenle, ekorekreatif tutum, gastronomi akımlarında önemli bir rol oynamaktadır. Bu tutum, gıda israfını en aza indirmeyi, sürdürülebilir tarımı desteklemeyi ve gıda kaynaklarının daha verimli kullanılmasını sağlamayı amaçlamaktadır (Tukker ve Jansen, 2006).

Konu ile ilgili literatür gözden geçirildiğinde, araştırmaların genellikle üniversite öğrencileri üzerinde yapıldığı ve bu çalışmalarda çevre okuryazarlığı, çevresel farkındalık, çevreye yönelik tutumlar, çevre sorumlulukları ve çevre duyarlılıkları gibi konulara odaklandığı görülmüştür (Kıyıcı vd., 2014; Şenyurt vd., 2011; Kaygısız vd., 2019; Varah vd., 2020). Bunun yanı sıra, yerel yemek tüketimine yenilikçi mutfak akımlarının etkisi üzerine yapılan araştırmalar da bulunmaktadır. Bu araştırmalardan bazıları üniversite öğrencileri ve Executive şeflerle yapılmıştır (Yıldırım-Saçılık ve Çevik, 2020), bazıları aşçıların moleküler gastronomi hakkındaki düşüncelerine odaklanmıştır (Demirtaş ve Akkuş, 2020), bazıları ise mutfak personelinin gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim eğilimlerini incelemiştir (Tanrısevdi ve Atabey, 2020). Ayrıca, dağcılık turizminde moleküler gastronominin kullanımıyla ilgili bir araştırma da yapılmıştır (Alpaslan vd., 2018). Bununla birlikte, ekorekreatif tutumla gastronomik akımlar arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya henüz rastlanmamıştır.

Gastronomi, tüm rekreasyon aktivitelerinde temel bir ihtiyaç olarak yer alan yeme-içme faaliyetiyle birlikte günümüzde başlı başına bir rekreatif aktivite olarak da kendini göstermektedir. Doğa hem ekorekreatifliğin hem de gastronominin kaynağı olarak ortak bir noktada buluşmaktadır. Bu noktadan hareketle, çalışmamızın amacı, ekorekreatif tutumun gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim eğilimine etkisini araştırmaktır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE HİPOTEZ GELİŞTİRME

İnsanlar doğanın bir parçasıdır ve doğal yaşamla insan yaşamı arasında bir denge bulunmaktadır. Doğayla iç içe olan veya doğadaki faaliyetlere katılan insanlar kendilerini huzurlu hissetmektedirler. Artan bir talep göz önüne alındığında, açık alan rekreasyonu veya yeşil rekreasyon olarak adlandırılan ekorekreasyon, doğa odaklı bir yaklaşımla sürdürülebilirliği temel alarak insan kaynaklı olumsuz etkileri en aza indirme sorumluluğunu gerektirmektedir (Fennell, 2020; Karaküçük ve Akgül, 2016). Kement vd., (2021), ekorekreasyonun sadece açık alanlarda yapılan faaliyetlerle sınırlı olmadığını, kapalı alanlarda yapılan doğa ve çevre odaklı eğitim çalışmaları gibi örneklerin de bu kapsamda yer aldığını belirtmektedirler.

Kement (2019) tarafından belirtildiği üzere, ekorekreasyon faaliyetleri arasında kuş gözlemciliği, kamping, karavan kullanımı, havada yapılan rekreatif ve sportif faaliyetler, suda yapılan rekreatif ve sportif faaliyetler, karada yapılan sporlar, bungee jumping, helikopterli bungee jumping, gezinti turları, gemiyle seyahat, balıkçılık, araç safarisi, milli parklar, tabiat koruma alanları vb. tarihi destinasyonları gezme, bahçecilik kırsal alanlara spor, tatil, yaylacılık, fidan dikme, eğlenme vb. amaçlarla kısa veya uzun süreli gitme, orman, ırmak, vadi vb. alanlarda yapılan etkinlikler bulunmaktadır. Browne ve Hunt (2007) ise, balık avlama, yürüyüş, bisiklet, avcılık, kar motosikleti, kayak, snowboard, su sporları, kano, dağ bisikleti, kızak, golf, bitki gözlemciliği, kuş gözlemciliği, yaban hayatı izleme, fotoğrafçılık ve benzeri pek çok rekreasyonel faaliyeti doğa temelli turizm olarak tanımlamıştır. Son yıllarda ekorekreasyon kavramı yaygınlaşmış olsa da literatürde ekoturizm ve ekorekreasyon faaliyetleri aynı olarak kabul edilmektedir. Turizm işletmeleri, özellikle gastronomi sektöründeki işletmeler, müşterilerin yeme-içme tercihlerini ve eğilimlerini bilmek zorundadır. Bu bilgi, arz-talep dengesinin sağlanması, pazarlama stratejilerinin oluşturulması ve mevcut ürün veya konseptlerde yapılacak yeniliklerin planlanması açısından büyük önem taşımaktadır (Karamustafa vd., 2016).

Ekonomiye katkı sağlamak ve kırsal kalkınma hedeflerine ulaşmak için, yerel tarım faaliyetleri, yerel mutfak ve yerel üretim gibi geleneksel yöntemlerin korunması önemlidir. Bunun yanı sıra, bölgenin kültürünün ve biyoçeşitliliğinin sürdürülebilir bir şekilde devam ettirilmesi de gerekmektedir. Eko-gastronomi ise, bu unsurların korunarak oluşturulan katma değer ve istihdamla ekonomiye katkı sağlanmasını mümkün kılmaktadır (Şahin, 2014).

Günümüzde yemek, sadece fizyolojik bir ihtiyaç değil aynı zamanda kültürel bir olgu, ticari bir ürün, sosyal bir ifade ve iletişim biçimi olarak da görülmektedir. Gastronomideki yenilikler, insanların sosyo-kültürel açıdan değişim ve çeşitlilik arayışından kaynaklanmaktadır ve yeni yöntemlerin kullanımıyla ortaya çıkmaktadır. Teknolojinin hızlı gelişimi, değişen beklentiler ve farklı tüketim biçimleri, yerel mutfaklar dışında yeni akımların da oluşmasına yol açmaktadır (Aksoy ve Üner, 2016; Yıldırım-Saçılık ve Çevik, 2020; Tanrısevdi ve Atabey, 2020). Gastronomik kavramların temel felsefesi, lezzetli, güzel ve kaliteli yemekler hazırlama ve deneyimleme arzusudur. Bu deneyimi yaşamak isteyen kişiler, yerlerinden başka yerlere gitmek durumundadır. Yani hareket halinde olmak, farklı yerlerde farklı lezzetler keşfetmek için gerekli olmaktadır (Sünnetçioğlu ve Özkök, 2017).

Mutfak odaklı gastronomik akımlar incelendiğinde moleküler mutfak, füzyon mutfak ve yerel (yöresel) mutfak gibi akımlar ön plana çıkmaktadır (Oğan, 2021). Bağımsız bir disiplin olarak 1988'de gündeme gelen "moleküler gastronomi", yemeğin pişme sürecinde oluşan fiziksel ve kimyasal reaksiyonları araştırmaktadır (This, 2006). Moleküler mutfakta, gastronomi ve bilimin diğer alanları arasındaki bağlantı araştırılmakta ve lezzetin bilimsel açıklaması üzerinde çalışılmaktadır (Sandıkçı ve Çelik 2007; This, 2013). Moleküler mutfak, sous vide (vakum altında) teknikleri, küreleşen sıvılar tekniği, jelleştirme, köpük haline getirme, sıvı nitrojen kullanımı, rotatif buharlaştırma gibi yeni tekniklerin kullanımı sayesinde şeflerin özgün ve inovatif yemek ve sunumlar gerçekleştirdiği bir gastronomik akımdır (Abrams, 2013; Ruiz vd., 2013; Svejenova vd., 2007). Moleküler gastronomi, bu tekniklerin keşfedilmesi ve uygulanması yoluyla mutfaklarda daha önce kullanılmayan malzemelerin, araçların ve tekniklerin kullanılmasıyla önemli bir yenilik olarak görülmektedir (Aksoy ve Üner, 2016).

Füzyon mutfağı, farklı ulusların mutfaklarının birbirlerini baskılamadan ortak bir tabakta bulunduğu, ortaya çıkan yemeğin her iki mutfaktaki yemekten farklı bir lezzete sahip olduğu bir inovasyon olarak görülebilir (Can vd., 2012). 21. yüzyılda birçok alanda görülen değişim, yerel mutfak ve besin tüketim

alışkanlıklarında da kendini göstererek hem mutfak kültürünü koruyan hem de evrensel bir konuma getiren yeni mutfak akımlarının, özellikle füzyon mutfağın doğmasına sebep oldu. Tüketicilerin yenilik arayışı ve ilgisi, işletmeler için yeni ürün geliştirme ve çeşitlendirme çalışmaları ile inovatif bir alan haline gelmiştir (Turan vd., 2020).

Yöresel mutfak, genellikle belirli bir bölgede üretilen ve bu bölgenin yerel kültürünü yansıtan yiyecek ve içecekleri ifade etmektedir (Inwood vd., 2009). Yerel mutfak örnekleri, o bölgede tarım yapılan veya yetiştirilen ürünlere ek olarak otantik bir vurgu ile sunulduğunda yerel mutfağın çekiciliğini arttırdığı düşünülmektedir (Barakazı ve Çakır, 2021). Hatipoğlu vd. (2012), yöresel yemekleri, "Yörede yaşayan insanların diğer yemeklerden ayrı ve değerli bir yerde tuttuğu, geçmişten günümüze kadar önemli olaylar sonucunda bir kültür ögesi olarak yaşam tarzına dahil olan yiyecekler" olarak tanımlamaktadır.

Gıda kaynaklarındaki değişimler, yöresel mutfak geleneğinin kaybolma riskiyle karşı karşıya kalmasına ve yöresel bitki bilgisi ve mutfak geleneğindeki çözümlerin halk hekimliğini olumsuz etkilemesine neden olmuştur (Özdemir, 2022). Ekolojik ve toplumsal alanlardaki bozulmaların sonucu olarak, insanların şehir yaşamında sığınacak limanları giderek yok olmaktadır ve sonuç olarak kentsel mekânlarda yapılan dekorasyon, menü uyarlamaları ile kendini gösteren gastronomi turizmi, bireylerin yerel ve doğal ürünleri bulabilecekleri yapay yerler oluşturma çabasıyla ortaya çıkmaktadır (Durukan, 2020). Yerel lezzetleri ve kültürü yerinde deneme arzusu, özellikle eğitim ve gelir seviyesi yüksek kesimde gastronomi turizminin gelişmesine neden olmuştur (Bekar vd., 2011).

Barakazı ve Çakır'ın (2021) çalışması turistlerin destinasyon tercihleri ile gastronomik tüketim eğilimleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışma ayrıca destinasyon tercihlerinin ve gastronomik tüketim eğilimlerinin davranışsal niyetler üzerindeki etkisini belirlemeye odaklanmıştır. Sonuçlar, gastronomik tüketim eğilimleri ile destinasyon tercih boyutları arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, moleküler mutfak eğilimleri ile kültürel ve çevresel çekicilikler boyutlarının davranışsal niyetler üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Yiyecek içecek işletmeciliği ve aşçılık bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ve Executive şefler ile yapılan yenilik davranışı ve yenilikçi mutfak akımlarının yerel yemek tüketimine etkisi üzerine yapılan araştırmada, yiyecek içekte yenilik davranışı ile yenilikçi mutfak akımlarından füzyon mutfak ve moleküler mutfağın yerel yemek eğilimindeki rolünü ortaya koymak amaçlanmıştır (Yıldırım-Saçılık ve Çevik, 2020).

Bir araştırmada, "yenilik davranışı ve yenilikçi mutfak akımlarının yerel yemek tüketimine etkisi" incelenmiştir. Araştırmaya, yiyecek içecek işletmeciliği ve aşçılık bölümlerinde öğrenim gören üniversite öğrencileri ve Executive şefler dahil edilmiştir. Amacı, yiyecek içekte yenilik davranışı ve yenilikçi mutfak akımlarından füzyon mutfak ve moleküler mutfağın yerel yemek eğilimindeki rolünü ortaya koymaktır (Yıldırım-Saçılık ve Çevik, 2020).

Türkiye'yi ziyaret eden kişilerin gastronomik akımlara yönelik gıda tüketim eğilimlerinin (Kılıçhan, 2016) incelendiği ve ayrıca Türkiye'deki yeme-içme alışkanlıklarının gastronomik akımlar bağlamında araştırıldığı (Genç, 2021) çalışmalar mevcuttur. Mutfak personelinin gastronomik akımlar çerçevesindeki gıda tüketim eğilimlerinin incelendiği bir çalışmada, GAGTÖ'nün (Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Ölçeği) doğrulanması için farklı örneklem gruplarından yararlanılarak yapılacak başka araştırmaların önemli olduğu belirtilmiştir (Tanrısevdi ve Atabey, 2020).

Alpaslan vd. (2018), dağcılık turizminde moleküler gastronominin kullanılabilme durumunu araştırdıkları çalışmalarında, yiyeceklerini yanlarında taşımak zorunda olan dağcılarının enerji ve besin ögesi açısından yüksek, çabuk bozulmayan ve çok yer kaplamayan besinleri tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu noktada, moleküler gastronominin tekniklerinden faydalanarak, bu tür besinlerin hazırlanması ve sunulması konusunda dağcılara yardımcı olunabileceği sonucuna varılmıştır.

Hoş ve Zencir Çiftçi'nin (2022) çalışması, bireylere ilişkin psikografik değişkenlerin gıda tüketim süreci üzerindeki etkisini, özellikle de gıda ile ilgili yaşam tarzı ve gıda korkusunun yerel gıda tüketimi üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma, tüketicilerin yaşam tarzlarının gıdaya yönelik neofobik eğilimleri

üzerinde etkili olduğunu ve gıda temelli yaşam tarzı ile gıda korkusunun yerel gıdaların tüketiminde etkili olduğunu ortaya koymuştur Kent yaşamında bireylerin gıda tüketimine yönelik eğilimleri, sağlık kaygılarının yanı sıra bireyin ait olduğu sosyal sınıfın kültürel ve finansal etkilerini de dikkate alarak, alternatif gıda hareketlerine artan ilgide ve gıda sorunlarına çözüm arayışlarında önemli rol oynamaktadır (Wills vd., 2011). Akarçay'a (2016) göre, gıda tüketimindeki tercihler, gastronomik uygulamalar ve bu konudaki kişisel stratejiler ve kararlar esasen kişinin sosyal sınıfıyla ilişkilidir.

Çağımızda tarımsal faaliyetlerde ve gıda üretiminde yaşanan olumsuz değişimler, sağlıklı gıdaya erişim sağlamak amacıyla özellikle eğitimli nüfus arasında gıda temelli çeşitli ekolojik hareketlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Kaufmann ve Vogl, 2018). Ekolojik habitus kavramı, "bireylerde ekolojik düşünceleri ayrıcalıklı kılan bir eğilimi" ifade etmek için kullanılmaktadır (Haluza-Delay, 2008). Haluza-Delay (2008), ekolojik habitusun oluşumunda sosyal ve ekolojik bütünlüğün önemini vurgulamaktadır.

Ekoturizmin olumsuz sosyal ve kültürel etkilerini sıraladığı çalışmasında Gaul (2003), yerel sosyal ilişkilerin bozulmasından ve yerel halkın beslenme alışkanlıklarının değişmesinden bahsetmektedir. Ayrıca, ekoturizm faaliyetlerinin planlanması ve uygulanması sırasında bilinçli ve farkında davranışlarla doğal kaynakların orijinal haliyle korunması ve çevrenin temiz tutulması amaçlanmıştır (Rybka ve Szpytma, 2012).

Nilan (2017) tarafından belirtildiği gibi, ekoloji-çevre odaklı tüm alanlarda kültürel sermaye önemli bir etkiye sahiptir ve bireyin faaliyetlerini ve bakış açısını belirlemede toplumsal sınıf ile bağlantılıdır. Kirby'nin (2018) ifade ettiği gibi, kültürel sermaye, doğayla ilgili bilgi ve beceriler, semboller, doğaya bakış açısı, doğa hakkında öğrenilen ve geliştirilen düşünceler, sağlıklı gıda üretimi ve tüketimi, diğer canlıları anlama yeteneği ve doğal kaynakların kullanımı konularında yatkınlık, düşünme biçimi ve faaliyetlerle ilişkilendirilebilir.

Kitle turizminin beklentileri açısından yetersiz kalması, Türkiye gibi birçok ülkede alternatif turizm seçeneklerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu alternatifler arasında gastronomi turizmi ve eko-kültür turizmi gibi çeşitli seçenekler yer almaktadır. Türkiye'de de diğer ülkelerde olduğu gibi, kitle turizminin verimliliği azalmıştır. Bu nedenle, gastronomi turizmi ve eko-kültür turizmi gibi alternatifler gelişmeye başlamıştır. Ekolojik turizm, doğanın, temiz tarım ve hayvancılığın, geleneksel ekolojik bilgi ve kültür ile yaşamın sürdürülebilirliğine katkıda bulunarak yerel sürdürülebilir kalkınmayı destekleyen bir turizm türüdür. Bu nedenle, ekolojik turizmin bu doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanması ve değerlendirmesi, yerel sürdürülebilir kalkınmayı gerçekleştirmek için doğru bir yaklaşım olacaktır. Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve yerel ekonomik kalkınmanın desteklenmesi amacıyla, ekokültür turizminin doğru bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir (Özdemir, 2022).

İnsanlar doğaya karşı doğal bir ilgi ve bağlılık hissederler. Bu nedenle, insanlar doğal alanlarda rekreasyonel aktivitelere ilgi göstermektedirler. Rekreasyon turizmi, bu aktivitelerin bir türüdür ve genellikle gelişim ve kalkınmanın önemli bir bileşeni olarak kabul edilmektedir (Öztürk, 2005).

Gürler ve Bozlu (2022), belirttiği gibi, doğaya duyarlı insanların ekolojik farkındalıkları kişisel sorumluluk ve bilinç seviyelerinde oluşmaktadır. Günümüzde yaşadığımız ekolojik krizin bir sonucu olarak ortaya çıkan gıda probleminin çözümünde başlangıç noktasının, bireysel tüketim tercihlerinde yattığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, yaşanabilir bir çevreyi yeniden inşa etmek için toplumu oluşturan bireylerin tutum ve davranışları oldukça önemlidir (Değirmenci, 2022).

Bu açıklamalar doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

Araştırmanın Hipotezleri

H1: Ekorekreatif “duyuşsal tutum” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketimi “moleküler mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

H2: Ekorekreatif “duyuşsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim “füzyon mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

H3: Ekorekreatif “duyuşsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölçeği “yerel mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

H4: Ekorekreatif “bilişsel tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketimi “moleküler mutfak

yeme eğilimini “açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

H5: Ekorekreatif “bilişsel tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim “füzyon mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

H6: Ekorekreatif “bilişsel tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölçeği “yerel mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

H7: Ekorekreatif “davranışsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketimi “moleküler mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

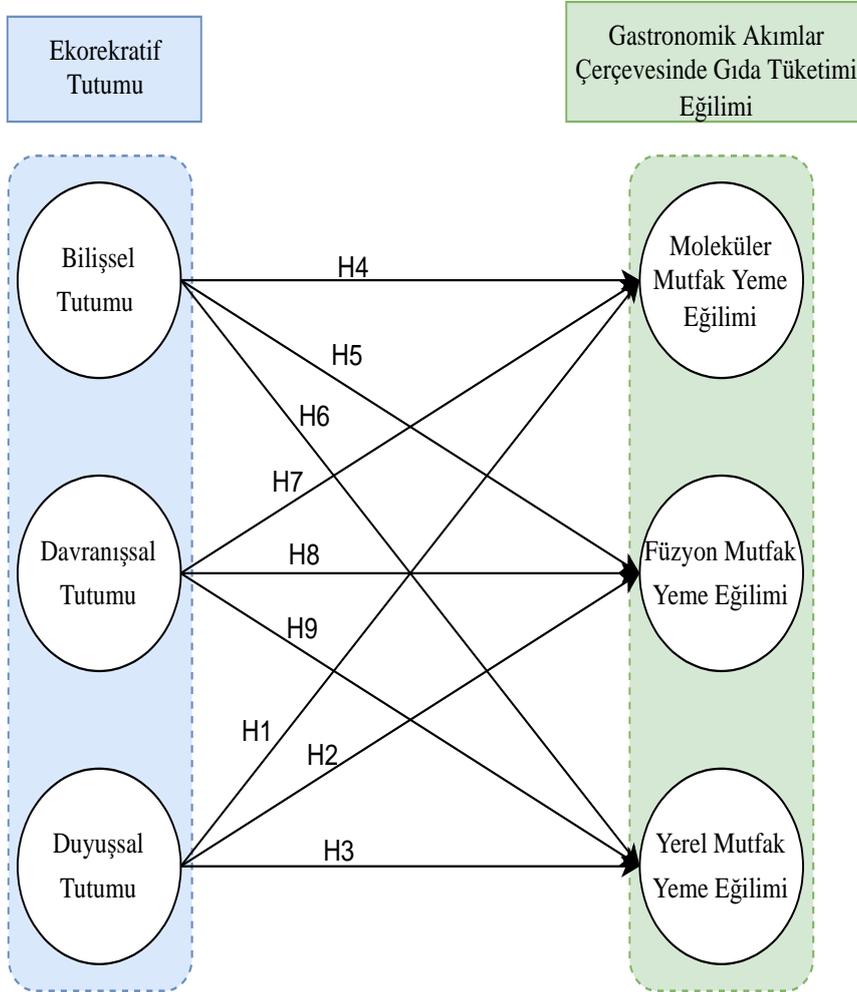
H8: Ekorekreatif “davranışsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim “füzyon mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

H9: Ekorekreatif “davranışsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölçeği “yerel mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahiptir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma modeli aşağıdaki şekilde sunulmuştur.

Şekil1: Araştırma Modeli

3.2. Ölçekler

Araştırmamızda kullanılan Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Ölçeği (GAGTÖ) Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1.Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Ölçeği (GAGTÖ)

	İfadeler
Moleküler Mutfak Yeme Eğilimliliği	1.Yoğun aromalara sahip yiyecek ve içeceklerden hoşlanırım.
	2.Alışılmamış ısıda servis edilen yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	3.Sıcak jöleler ile hazırlanan yiyecek ve içecekleri tatmak isterim.
	4.Köpük tekniği ile hazırlanan yiyecek ve içecekleri tatmak farklı bir deneyimdir.
	5.Yiyecek ve içeceklerin farklı pişirme yöntemleriyle hazırlanması ilgimi çeker.
	6.Farklı dokuya sahip olan yiyecek ve içecekleri denemeyi tercih ederim.
	7.Kokusu farklı olan yiyecek ve içeceklerden hoşlanırım.
	8.Kıvamını ayarlamak amacıyla katkı maddeleri ile hazırlanan yiyecek ve içecekleri tüketirim.
	9.Sıra dışı yiyecek ve içecekleri tatmak için fazla para harcamaya razıyım.
	10.Sıra dışı yiyecek ve içecekleri tatmak için bir yıl sonrası bile olsa rezervasyon yaptırmaya razı olurum.
	11.Sıra dışı yemekleri tatmak için beş-altı saat veya daha fazla zaman ayırabilirim.
	12.Yemek yediğim restoranda her müşteri için ayrı bir aşçının hizmet vermesi beni etkiler.
	13.Günde sadece bir defa hizmet veren restoranlardan hizmet almak hoşuma gider.
	14.Yiyecek ve içeceklerin müşteri gözü önünde hazırlanması beni çok etkiler.
	15.Yiyecek ve içeceği hazırlayan personelin hazırlamış olduğu yiyecek ve içecekler hakkında bilgi vermesi hoşuma gider.
	16.Çok küçük porsiyonlarda hazırlanmış olan yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
Füzyon Mutfak Yeme Eğilimliliği	1.Bir tabakta farklı ulusların malzemelerini birleştiren lezzetleri tatmayı tercih ederim.
	2.Bir tabakta farklı ulusların pişirme tekniklerini birleştiren lezzetleri tatmayı tercih ederim.
	3.Farklı mutfak kültürlerinin birleşiminden oluşan, ancak birinin diğerine baskın olmadığı gıdaları denemekten hoşlanırım.
	4.Farklı kültürlere ait yiyecek ve içecek malzemelerinin bir araya getirilerek sıra dışı bir şekilde sunulan yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	5.Farklı kültürlere ait yiyecek ve içecek malzemelerinin bir araya getirilmesi ile hazırlanan sıra dışı tatlara sahip olan yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	6.Farklı kültürlere ait yiyecek ve içecek malzemelerinin bir araya getirilmesi ile hazırlanan sıra dışı kokulara sahip olan yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	7.Farklı kültürlere ait yiyecek ve içecek malzemelerinin bir araya getirilmesi ile hazırlanan özgün yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	8.Farklı mutfak kültürlerine ait pişirme teknikleri bir araya getirilerek sıra dışı bir şekilde sunulan yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	9.Farklı mutfak kültürlerine ait pişirme tekniklerinin bir araya getirilmesi ile hazırlanan sıra dışı tatlara sahip olan yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	10.Farklı mutfak kültürlerine ait pişirme tekniklerinin bir araya getirilmesi ile hazırlanan sıra dışı kokulara sahip olan yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
	11.Farklı mutfak kültürlerine ait pişirme tekniklerinin bir araya getirilmesi ile hazırlanan özgün yiyecek ve içecekler ilgimi çeker.
Yerel Mutfak Yeme Eğilimliliği	1.Yol kenarındaki stantlardan yerel gıdalar satın almak isterim.
	2.Yerel halkın yemek yediği restoranlarda yemeyi tercih ederim.
	3.Yerel mutfak ile ilgili eğitimlere katılmak isterim.
	4.Ziyaret ettiğim yerlerde denemiş olduğum yiyecek ve içecekleri daha sonra kendim de hazırlamak isterim.
	5.Yerel geleneklere göre yiyecek ve içecek hizmeti sunulan yerlerde deneyim elde etmek isterim.
	6.Yiyecek ve içecek ile ilgili festivallerde yerel yiyecek ve içecekleri denemeyi tercih ederim.
	7.Eve götürmek için yerel gıdalardan satın almak isterim.
	8.Eve götürmek için yerel yiyecek ve içecek tariflerini içeren kitapları satın almak isterim.
	9.Eve götürmek için yerel mutfak araç ve gereçlerini satın almak isterim.
	10.Yerel içecekleri tüketmeyi tercih ederim.
	11.Yerel yiyecek ve içeceklerin satıldığı pazarları ziyaret etmeyi isterim.
	12.Yerel eğlence mekânlarına gitmeyi tercih ederim.

Kaynak: Karamustafa vd., (2016).

Araştırmamızda kullanılan Ekorekreatif Tutum Ölçeği (ERTÖ) aşağıda tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.Ekorekreatif Tutum Ölçeği (ERTÖ)

Ekorekreatif Tutum	İfadeler
Duyuşsal Tutum	1-Ekorekreatif faaliyetlere katılmayı severim.
	2-Ekorekreatif faaliyetlere katılmak bana keyif verir
	3-Ekorekreatif faaliyetlere katılmak bana huzur verir.
	4-Ekorekreatif faaliyetlere katılmak eğlencelidir.

	5-Ekorekreatif faaliyet alanlarında taşıma (fiziksel) kapasitesine uyulmaması gelecek nesiller için doğal alanların yok olması konusunda beni endişelendiriyor.
Bilişsel Tutum	1-Sorumlu yerel yönetimlerin ekorekreatif faaliyet alanlarındaki çöpleri düzenli olarak toplatması gerekmektedir.
	2-Ekorekreatif faaliyetlerin yapıldığı alanlarda yönlendirici levhalar olması gerekmektedir.
	3-Ekorekreatif faaliyetler gerçekleştirilirken bitki ve hayvanların korunması gerekmektedir.
	4-Ekorekreatif faaliyet hareketliliğini kısıtlaya bile hassas yapıya sahip doğal alanlar koruma altına alınmalıdır.
	5-Ekorekreatif faaliyetler ekonomik büyüme katkı sağlar.
	6-Ekorekreatif faaliyet alanlarında ekonomik kazanç elde edecek diye insanların çevreye zarar verme hakkı yoktur.
	7-Ekorekreatif faaliyet alanlarında ekonomik kazanç elde edecek diye insanların çevreye zarar verme hakkı yoktur.
Davranışsal Tutum	1-Ekorekreatif faaliyet alanlarına giderken motorlu taşıt kullanmaktan kaçınıyorum.
	2-Ekorekreatif faaliyetlerimde de kullandığım atıkları geridönüşüm kutularına bırakmaya çaba gösteririm.
	3-Ekorekreatif faaliyetim esnasında yerde bulduğum çöpleri toplarım.
	4-Ekorekreatif faaliyetlerimde, korunan alanları kullanırken izin verilen alanda kalmayı tercih ederim.
	5-Ekorekreatif faaliyetlerimde organik yiyecek ve içecekler tüketirim.
	6-Ekorekreatif faaliyetlerimde geri dönüştürülebilir malzemeler (kullanılan araç-gereç, kıyafetler vb.) kullanırım.
	7-Ekorekreatif faaliyetlerimde bitki ve hayvanlara zarar vermeme dikkat ederim.
	8-Ekorekreatif faaliyetlere katıldığımda çevreye duyarlı tesislerde (yeşilotel vb.) konaklamak isterim.
	9-Ekorekreatif faaliyetlerimde tükettiğim yiyecek ve içecekleri, alanda faaliyet yürüten yerel üreticilerden satın almak isterim.
	10-Ekorekreatif faaliyetlerde çevreyi koruma konulu sosyal medya gruplarını (Facebook, Instagram, twitter, LinkedIn vb.) takip ederim.

Kaynak: Kement vd., (2021).

3.2. Örneklem ve Veri Toplama

Bu çalışma 03 Ekim-19 Ekim 2022 tarihleri arasında Ankara ilinde görev yapan öğretmenlerle çevrimiçi olarak yürütülmüştür. Çalışmaya 303 öğretmen katılmıştır. Ekorekreatif Tutum Ölçeği (Kement vd., 2021) ve Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Ölçeği (Karamustafa vd., 2016) kullanılarak oluşturulan formu çevrimiçi bir ortamda (Google Forms) katılımcıların cevaplandırması sağlanmıştır. GAGTÖ'nde toplam 39 madde yer almıştır. Bu ölçek üç alt boyutu içermektedir (moleküler mutfak 16 madde, füzyon mutfak 11 madde ve yerel mutfak 12 madde). GAGTÖ, 5'li Likert ölçeği kullanılarak ölçülmüştür (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum). ERTÖ'nde toplam 22 madde yer almıştır. Bu ölçek üç alt boyutu içermektedir (Duyuşsal Tutum 5 madde, Bilişsel Tutum 7 madde ve Davranışsal Tutum 10 madde). ERTÖ, 5'li Likert ölçeği kullanılarak ölçülmüştür (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum).

3.3. Verilerin Analizi

Veri analizi üç aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşamada, katılımcılara ilişkin demografik faktörleri içeren bazı tanımlayıcı istatistikleri sunulmuştur. İkinci aşamada, araştırmada kullanılan ölçekleri tanımlayan bilgiler ile geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları sunulmuştur. Geçerlilik analizi için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Güvenilirlik analizi Cronbach's Alpha tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Üçüncü aşamada ise araştırma ekseninde oluşturulan hipotezlerin testi için yapısal eşitlik modellemesi kurulmuş ve analiz edilmiştir. Bu analizin yapılmasında AMOS 23 paket programı kullanılmıştır.

Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizleri

AMOS 23 programı ile yapılan DFA için verilerin normal dağılım göstermesi nedeniyle maximum likelihood hesaplama yöntemi kullanılmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2018). χ^2/sd (ki-kare uyum iyiliği testi) < 5 , CFI (Karşılaştırmalı Uyum İndeksi) $> 0,90$, GFI (İyilik Uyum İndeksi) $> 0,90$, RMSEA (Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü) değerinin 0,050 ile 0,080 arasında olduğunda iyi uyum gösterdiği düşünülmektedir (Gürbüz ve Şahin,2018). Analiz sonucu ortaya çıkan uyum indeksleri; χ^2/sd : 2,639, GFI: 0,925, CFI: 0,911, RMSEA: 0,064 şeklindedir. Birinci düzey DFA neticesinde elde edilen uyum iyiliği değerleri, modelin veri ile uyumlu ve kabul edilebilir olduğunu göstermektedir. Böylelikle ölçüm modelinin kabul edilebilir olduğu görülmüştür

Ölçeğin güvenilirliği test etmek amaçlı Cronbach Alfa katsayıları irdelenmiştir. Genel ölçeğin iç tutarlılığını ifade eden Cronbach's alpha katsayısı 0,955 olarak bulunmuştur. Bu değer ölçeğin güvenilir olduğunu ifade etmektedir. Ölçeğin güvenilirlik analizi için hesaplanan (Cronbach's Alpha) iç tutarlılık değeri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Cronbach's Alpha güvenilirlik değerleri 0,6 değerinden büyükse ölçek

oldukça güvenilir olarak değerlendirilebilir (Akgül ve Çevik, 2003). Gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketimi ölçeğinin alt boyutu moleküler mutfak Cronbach's Alpha değeri $\alpha:0,807$, füzyon mutfak Cronbach's Alpha değeri $\alpha:933$ ve yerel mutfak Cronbach's Alpha değeri $\alpha:850$ olup yüksek derecede güvenilir oldukları hesaplanmıştır. Ekorekreatif tutum ölçeği alt boyutları için Cronbach's Alpha değerleri ise duyuşsal tutum $\alpha:0,850$, bilişsel tutum $\alpha:895$ ve davranışsal tutum $\alpha:886$ olarak hesaplanmıştır. Yine bu ölçeğin de yüksek derecede güvenilir olduğunu söylenebilir. Böylelikle kullanılan ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırmaya katılanların cinsiyet, yaş, meslek ve öğrenim durumu ile ilgili bilgiler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Katılımcıların Özellikleri

		FREKANS	YÜZDE	KÜMÜLATİF YÜZDE
Cinsiyet	Kadın	179	59,1	59,5
	Erkek	124	40,9	100
	Toplam	303	100	
Yaş	24 Ve Altı	36	11,9	11,9
	25_29	20	6,6	18,5
	30_34	57	18,8	37,4
	35_39	84	27,7	65,2
	40_44	47	15,5	80,8
	45_49	32	10,6	91,4
	50 ve Üzeri	27	8,6	100
	Toplam	303	99,7	
Medeni Durum	Evli	159	52,5	52,5
	Bekar	144	47,5	100
	Toplam	303	100	
Öğrenim Durumu	Ön lisans	15	5	5
	Lisans	255	84,2	89,7
	Yüksek Lisans	26	8,6	98,3
	Doktora	7	2,4	100
	Toplam	303	99,3	
Branş	Bilgisayar Bilişim	23	7,6	7,6
	Fen ve Tek.	10	3,3	10,9
	Matematik	15	5	15,8
	Sınıf Öğretmeni	79	26,1	41,9
	Sosyal Bilgiler	15	5	46,9
	Felsefe	5	1,7	48,5
	Türkçe	10	3,3	51,8
	Yabancı Dil	10	3,3	55,1
	Beden Eğitimi	9	3	58,1
	Mesleki Dersler	59	19,5	77,6
	Diğer	68	22,4	100
Toplam	303	100		
Gastronomi rekreatif bir alan olarak ilgimi çeker.	Evet	181	59,7	59,7
	Hayır	32	10,6	70,3
	Bazen	90	29,7	100
	Toplam	303	100	

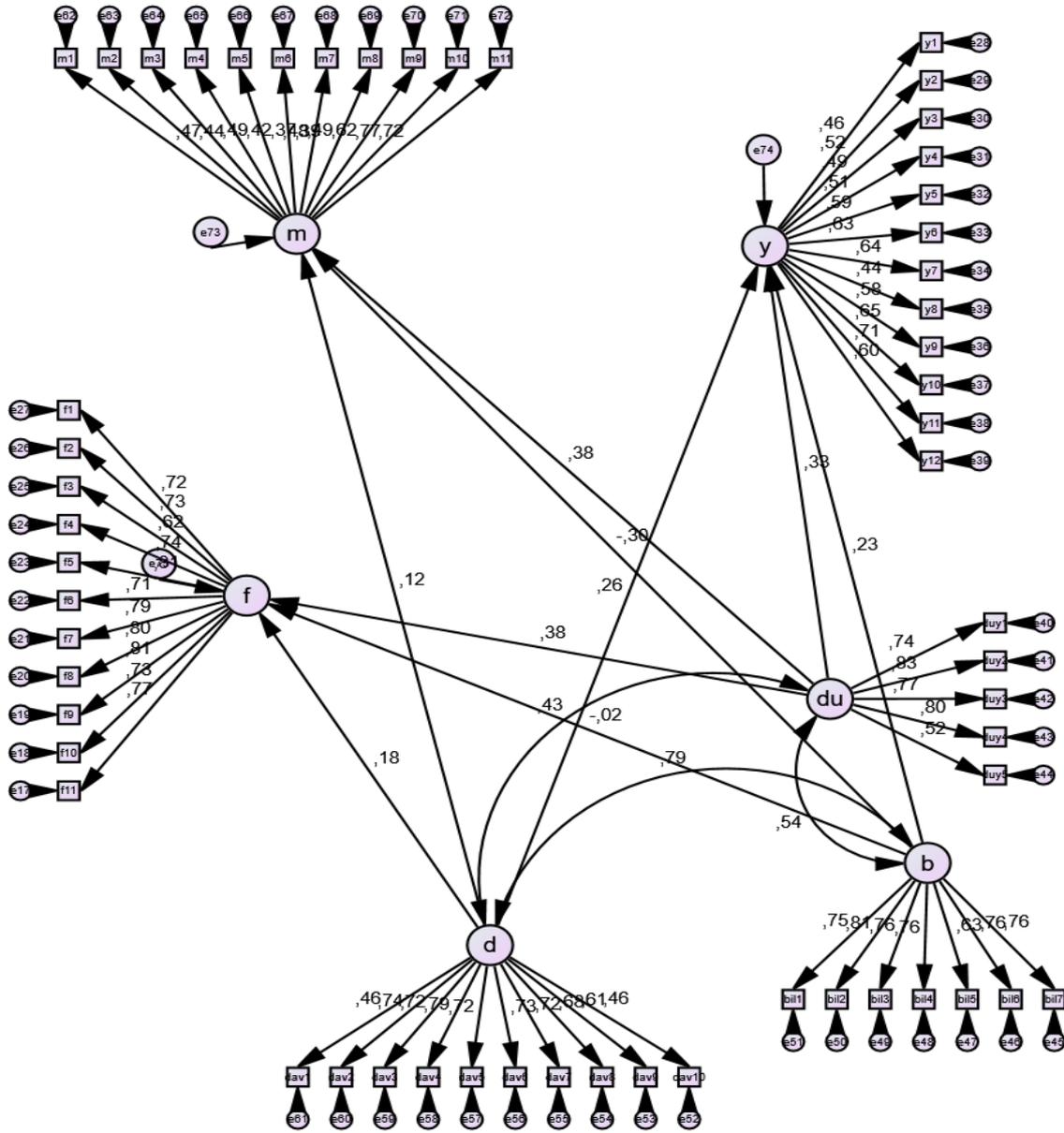
Araştırmaya %59,1'i kadın, %40,9'u erkek olmak üzere toplam 303 öğretmen katılmıştır. Katılımcıların % 11,9'u 24 yaş ve altı, %6,6'sı 25-29 yaş grubunda, %18,8'i 30-34 yaş grubunda, % 27,7'si 35-39 yaş grubunda, %15,5'i 40-44 yaş grubunda, %10,6'sı 45-49 yaş grubunda ve % 8,6'sı 50 ve üzeri yaş

grubundadır. %47,5'i bekar, %52,5'i evlidir. Katılımcıların %5'i ön lisans, %84,2'si lisans, %8,6'sı yüksek lisans ve %2,4' ü doktora mezundur. Branş durumuna baktığımızda bilgisayar-bilişim %7,6, fen ve teknolojileri %3,3, matematik %5, sınıf öğretmeni %26,1, sosyal bilgiler %5, felsefe %1,7, Türkçe %3,3, yabancı dil %3,3, beden eğitimi %3, mesleki dersler %19,5 ve diğerlerinin %22,4 olduğu görülmektedir. Katılımcıların rekreatif bir alan olarak gastronomiye ilgisine bakıldığında, evet cevabını verenler % 59,7, hayır cevabını verenler % 10,6 ve bazen cevabını verenler % 29,7 oranındadır.

4.2. Hipotez Testleri

YEM Modeli

Araştırma hipotezlerini ve araştırma modelini test etmek amacıyla Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) kullanılmıştır. YEM modeline ilişkin uyum iyiliği indexleri χ^2/df : 2,176; GFI:0,922; CFI: 0,945; RMSEA:0,062; $p < 0.01$ şeklinde kabul edilebilir değerler aralığında bulunmuştur.

Şekil 2. Yem Modeli

YEM modeli sonuçlarına göre hipotezlere ilişkin regresyon ağırlıkları ve hipotezlerin anlamlılıkları aşağıda tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Ekorekratif Tutum Alt Boyutlarının Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketimi Eğilimi Alt Boyutları Üzerindeki Etkisi

Hipotez	Değişkenler Arasındaki İlişki	Standardize Edilmiş Katsayı Değerleri β	Std. Hata	P anlamlılık	Hipotez Sonuç
H1	du -> m	0,381	0,068	0,000	Kabul
H2	du ->f	0,385	0,091	0,000	Kabul
H3	du-> y	0,332	0,055	0,000	Kabul
H4	b-> m	-0,303	0,097	0,066	Red
H5	b -> f	-0,022	0,135	0,847	Red
H6	b-> y	0,232	0,076	0,029	Kabul
H7	d -> m	0,120	0,118	0,323	Red
H8	d -> f	0,179	0,174	0,094	Red
H9	d -> y	0,263	0,101	0,011	Kabul

*Not: du=duyuşsal tutum, b=bilişsel tutum, d=davranışsal tutum m=moleküler mutfak eğilimi, f=füzyon mutfak eğilimi y=yerel mutfak eğilimi

Ekorekratif duyuşsal tutum moleküler mutfak eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,381$; $p < 0,0001$) etkilemektedir. Bu nedenle H1 hipotezi kabul edilmiştir. Ekorekratif duyuşsal tutum füzyon mutfak eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,385$; $p < 0,0001$) etkilemektedir. Bu nedenle H2 hipotezi kabul edilmiştir. Ekorekratif duyuşsal tutum alt boyutu yerel mutfak eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,332$; $p < 0,0001$) etkilemektedir. Bu nedenle H3 hipotezi kabul edilmiştir. Ekorekratif bilişsel tutum moleküler mutfak eğilimine etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu nedenle H4 hipotezi reddedilmiştir. Ekorekratif bilişsel tutumun füzyon mutfak eğilimine etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu nedenle H5 hipotezi reddedilmiştir. Ekorekratif bilişsel tutum yerel mutfak eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,232$; $p < 0,05$) etkilemektedir. Bu nedenle H6 hipotezi kabul edilmiştir. Ekorekratif davranışsal tutumun moleküler mutfak eğilimine etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu nedenle H7 hipotezi reddedilmiştir. Ekorekratif davranışsal tutumun füzyon mutfak eğilimine etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu nedenle H8 hipotezi reddedilmiştir. Ekorekratif davranışsal tutum yerel mutfak eğilimini pozitif yönde ($\beta = 0,263$; $p < 0,05$) etkilemektedir. Bu nedenle H9 hipotezi kabul edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Araştırmadan elde edilen bulgular araştırmanın hipotezleri çerçevesinde değerlendirildiğinde,

-Ekorekratif “duyuşsal tutum” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketimi, “moleküler mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olduğu,

-Ekorekratif “duyuşsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim “füzyon mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olduğu,

-Ekorekratif “duyuşsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölçeği “yerel mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olduğu,

-Ekorekratif “bilişsel tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketimi “moleküler mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olmadığı,

-Ekorekratif “bilişsel tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim “füzyon mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olmadığı,

-Ekorekratif “bilişsel tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölçeği “yerel mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olduğu,

- Ekorekreatif “davranışsal tutumu “gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketimi “moleküler mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olmadığı,
- Ekorekreatif “davranışsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim “füzyon mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olmadığı,
- Ekorekreatif “davranışsal tutumu” gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölçeği “yerel mutfak yeme eğilimini” açıklamada anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu'nun raporunda ekoturist pazar profiline bakıldığında ekoturistlerin en çok 35–54 yaş arasında olduğu, ekoturizm faaliyetlerine katılan erkek ve kadın oranlarının eşit olduğu, ekoturistlerin %82'sinin üniversite mezunu olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (TIES, 2000). Bu çalışmadaki sorulara gönüllülük esasıyla cevap veren katılımcıların da en büyük kısmının %27.7 oranıyla 35-39 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Kadınlar %59,1; erkekler ise %40,9 oranıyla araştırmaya katılım göstermiş olup, katılımcıların %52,5 'inin evli olduğu, arada çok büyük bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmanın öğretmenler üzerinde yürütülmesi dolayısıyla katılımcıların hepsi yüksek öğretim mezunudur. Gürler ve Bozlu (2022), Ekoloji ve çevre kaygısı taşıyan, yüksek eğitim seviyesine ve ekolojik bilgi ve yetkinlik temelli kültürel sermaye birikimine sahip bireylerin (öğretmen, avukat, psikolog vb.) oluşturduğu Antalya'daki bir gıda topluluğu üyelerinin kent yaşamında gıda tüketimine yönelik geliştirdikleri stratejileri, ekoloji ve çevre temelli algıları ve hem topluluk hem de birey açısından belirleyici sosyo-kültürel etkenleri ortaya çıkarmayı hedefledikleri çalışmalarında, görüşmecilerin gıda üretim biçimleri, ekoloji, karbon ayak izi, iklim krizi, neoliberal gıda ekonomisi gibi konularda ayrıntılı bilgiler aktarması, hem topluluk bazında hem de bireysel olarak gündelik yaşamlarını bu bilgilere göre şekillendirip bilgilerinin davranışa dönüştürmüş olmaları dikkat çekici bulunmuştur.

Bu çalışmada ekorekreatif bilişsel tutumun füzyon mutfak yeme eğilimine etkisi anlamlı bulunmamıştır. Ekorekreatif davranışsal tutumun moleküler mutfak yeme eğilimine etkisi de anlamlı değildir. Ekorekreatif tutumun bilişsel, duyuşsal, davranışsal olan 3 alt boyutu yerel mutfak yeme eğilimini pozitif yönde etkilemiştir. Elde edilen sonuçların Genç'in (2021) çalışmasındaki yerel mutfak ile ilgili sonuçlarla örtüştüğü görülmektedir. Yeme içme eğilimlerinin gastronomik akımlar çerçevesinde incelendiği (Genç, 2021) çalışmada ülkemizde moleküler mutfaka yönelik algıların olumsuz olduğu, Füzyon mutfak ve yerel mutfaka yönelik algıların ise olumlu olduğu bildirilmiştir. Yenilik davranışı ve yenilikçi mutfak akımlarının yerel yemek tüketimine etkisinin incelendiği çalışmanın sonuçları, farklı kültürlerle ait gıda malzemelerinin bir araya getirilerek sıra dışı tat, koku ve sunuma sahip özgün yiyecek ve içeceklerin katılımcılar tarafından tercih edildiğini göstermektedir (Yıldırım-Saçılık ve Çevik,2020). Katılımcılar yemeğin içeriği ve pişirilme teknikleri hakkında bilgi sahibi olma, sıra dışı olması, mutfak ürünlerinde kültürel çeşitlilik aynı zamanda farklı kültürel lezzetlerin sentezi sonucunda özünü koruyan yeni yemekleri denemek isteğinde olmakla birlikte yerel yemeklerin menülerde sıklıkla kullanılmasını, yerelin özünü korumasını, yemek kültürünün gelecek nesillere aktarılmasını da arzu etmektedirler (Yıldırım-Saçılık ve Çevik,2020). Turan vd. (2020) İtalyan pizza hamuruyla Çanakkale'ye ait yöresel ürünleri bir araya getirerek, füzyon mutfak örneği oluşturulması amacıyla 12 mutfak şefiyle yapılan araştırma sonucunda Çanakkale'deki şeflerin büyük bir kısmının menülerinde füzyon mutfak ürünlerine yer verdiği, Çanakkale'nin yerel ürünlerinin füzyon mutfak akımına uygun olduğu ve bu yöresel ürünlerin en çok İtalya mutfacı ve Uzakdoğu ülkelerinin mutfaklarıyla uyum sağlayacağı tespit edilmiştir.

Gastronomik tüketim eğiliminin davranışsal niyet üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan analizlere göre, füzyon mutfak boyutunun (p: 0,002) ve yöresel mutfak boyutunun da davranışsal niyet üzerinde olumlu yönde ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmektedir (p: 0,000) (Barakazi ve Çakır, 2021). Barakazi ve Çakır'ın (2021) çalışmasında moleküler mutfak boyutunun davranışsal niyet üzerinde olumlu yönde ve anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucu tespit edilmiştir (p: 0,117).

Araştırmalardan elde edilen sonuçlar moleküler mutfacın yeterince tanınmadığını düşündürmüştür. Alpaslan vd. (2018) moleküler gastronominin dağcılık turizmi etkinlikleri çerçevesinde nasıl katkı

sağlayabileceği, ne ölçüde kullanıldığı ve ne derece önemli olduğunun incelenmesi amacıyla Türkiye Dağcılık Federasyonundan 7 antrenör ile gerçekleştirilen çalışmalarında dağcılarının temel gıda ihtiyaçları belirlenmiş daha sonra da Türkiye'ye ilk defa moleküler gastronomi akımını getirmiş olan şef ile görüşülerek moleküler gastronomi de kullanılan Sous-Vide Tekniğinin dağcılara gıda sağlama açısından katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

Özgel vd. (2018) doğa kampı destekli çevre eğitiminin öğrencilerin çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve tutumları üzerine etkisini araştırdıkları çalışmalarında uygulanan programda, köylülerin hazırlamış oldukları yemeklerin yenmesi ve eğitim merkezinde yerel yemeklerin yenilmesi şeklinde yerel mutfak tercih edildiği görülmektedir.

2022'de yapılan bir çalışmada cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumu gibi değişkenlerle gıda neofobisi arasında anlamlı bir ilişkisi tespit edilmiş ve sağlık endişesinin bireyin besin tüketiminde etkili olduğu, yaşam tarzı boyutlarının gıda neofobisi boyutuna etki durumu incelendiğinde deneyimci yaşam tarzının negatif yönde etkili olduğu görülmüştür (Hoş ve Zencir Çiftçi, 2022). Gastronomideki yeni akımlar ile alışılmışın dışında yemekler ve sunumlar geliştirmek mümkün olmaktadır (Tanrısevdi ve Atabey,2020).

Yerel yiyeceklerin sunumu, zenginleştirilmesi, organik tarımın yapılması, yöre mutfağına ait yemeklerin hazırlanma sürecine, yöreye gelen insanların dahil edilmesi, benzersiz bir deneyim yaşatması bakımından önemlidir (Karagöz Yüncü, 2010). Ekoturizm bileşenlerinden biri olan kültürel mirasın içinde özellikle yer alması gereken alanlardan biri de yerel mutfaktır (Kılıç Benzer, 2006). İnsanlar gastronomik faaliyetleri gerçekleştirirken bilinçli olarak ya da olmadan rekreasyon etkinliklerinin içerisine dahil olmaktadır (Kesici, 2012). Ekolojik habitus, kişilerin gıda seçimlerini ve beğenilerini ekolojik bilgi ekseninde yeniden inşa etmektedir (Nilan, 2017).

Geleneksel ekolojik bilgi ve kültürün post modern yerelliğin temelini oluşturduğunu ifade ettiği çalışmasında Özdemir (2022), kentli eski beyaz yakalılardan oluşan post modern yerellerin kentsel bilgi ve deneyim belleğini, olanaklarını geleneksel ekolojik bilgi ve deneyim belleği ile bütünleştirerek yerel sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilmesini sağlayarak sadece ekolojik tarım ve hayvancılıkla ilgili geleneksel bilgi belleğinin değil geleneksel kültürün ve yaşamın canlandırılmasına da öncülük ettiklerini belirtmiştir.

Bisiklet sporcularının ekorekreasyona ilişkin tutumlarının ölçüldüğü bir araştırmada, lisanslı bisiklet sporcularının bireysel ve çevresel duyarlılıklarında anlamlı bir farklılık olduğu ayrıca bir başka doğa sporu ile ilgilenen sporcuların ekolojik rekreasyona yönelik tutum ve davranış alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın görülmesi doğanın içinde olmanın doğa üzerindeki pozitif etkiyi artırdığı şeklinde yorumlanmıştır (Albayrak vd., 2021).

Otel işletmelerinde yapılan yöresel mutfak etkinliklerinin incelendiği çalışmanın bulguları bu etkinliklerin müşteriler açısından merak uyandırıcı, otel açısından karlı, çalışanlar bakımından ise eğitici olduğu yönündedir (Demirtaş ve Akkuş, 2020). Örgün vd. (2018), Nevşehir'deki otel aşçılarının moleküler gastronomiyle ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmadan elde edilen bulgular, moleküler gastronominin iyi bilinmediği, sağlığı olumsuz etkileyeceğinin düşünüldüğü ve geleneksel, yerel mutfağın devam etmesinin önemli olduğu şeklindedir.

Yerel gıda ürünleri, turistler için temel bir ihtiyaç unsuru olmanın ötesinde turistlerin deneyimleme arzusu bakımından cazibeye sahiptir (Brokaj, 2014).

Unutulan yerel yiyecekleri yeniden keşfedip yerel üretici, tüketici ve ekolojik olarak dünyanın çıkarlarını gözetken yaklaşımıyla yerel mutfak akımına dünya çapında en büyük desteği veren Slow Food hareketi, 1986'da Roma kentinde bazı fast food restoranlarının açılmasına tepki olarak başlamış, 1989'da resmileşmiş ve felsefesini iyi, temiz ve adil olmak ilkeleriyle yapılandırmış bir harekettir (Slow Food, 2023). Ekoturizme yönelen ekoturistlerin gittikleri lokasyonlardaki yerel halklarla otantik yerel yaşantıları tecrübe etmek için gönüllülük esasıyla sosyal, ekonomik ve ekolojik olarak sürdürülebilirliği göz önünde bulundurarak etkinliklere dahil olmaktadır (Kasalak ve Bahtiyar Sarı, 2017).

Türkiye’de yerel gastronomik zenginlikler, büyük kırsal alanlarla birlikte değerlendirildiğinde eko-gastronomi kırsal kalkınmanın en önemli unsurlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Şahin, 2014). Yemeğin destinasyon açısından katkısı üzerinde duran [Quan ve Wank \(2004\)](#), ilk olarak yerel yemeğin, kırsal turizmin gelişiminde ve ekonominin kalkınmasında kullanılabilmesinden, ikinci olarak yerel yemek festivalleri düzenleyerek ve rotasyonlarını geliştirerek bir yemek destinasyonu imajından, son olarak da büyük etkinliklerle yemeğin turizm çekiciliğinin artırılmasında yemeğin önemli bir husus olduğunu savunmuşlardır.

İzmir’de sağlıklı beslenmeye ilişkin tutumlarının yerel mutfak yaklaşımı üzerindeki etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan bir çalışmada yerel mutfak tüketme eğilimlerinin betimleyici istatistiğine bakıldığında bireyler evlerine götürmek maksadı ile yerel gıdalardan satın aldıkları, yerel ürünlerin satıldığı pazarları ziyaret ettikleri, festivallerde yerel gıdaları denemeyi tercih ettikleri ve ziyaret edilen noktalarda denenen yiyecekleri evlerde denedikleri belirlenmiş ([Saygılı vd., 2022](#)) ayrıca sağlıklı beslenme hakkında bilgi düzeyi arttıkça yerel mutfak tercihlerinde artış olduğu, olumlu beslenme alışkanlığı artan bireylerde yerel mutfak tüketimine eğilimin arttığı tespit edilmiştir.

[Fields’a \(2002\)](#) göre yerel besinler, yeni sosyal ilişkilerin kurulmasını kolaylaştırdığı gibi sosyal bağların kuvvetlenmesi ve ilerletilmesine de destek olmaktadır. [Gündoğan’ın \(2022\)](#) yaptığı araştırma sonucuna göre yiyecek korkusu, çeşitlilik arayışı ve yiyecek tüketim motivasyonunun yerel yiyecek satın alma niyetini, anlamlı bir şekilde etkilediği görülmüştür.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gastronomi, yemek pişirme ve sunum sanatı olarak tanımlanabilir. Gastronomi, yemeklerin tarihini, kültürünü, coğrafyasını, malzemelerini ve yöntemlerini incelemektedir. Ayrıca, yemeklerin sunumunu, görsel estetiğini ve tadını da önemsemektedir. Gastronomi, aynı zamanda yemek kültürünün toplumsal ve ekonomik boyutlarını da ele alır ve restoranlar, şefler, gıda yazarları ve eleştirmenler gibi birçok farklı sektörü kapsamaktadır. Gastronomi, gıda endüstrisi ve turizm sektörü açısından da önemlidir, çünkü birçok insan yemeklerin tadını çıkarmak için seyahat eder ve farklı lezzetleri denemek için restoranları ziyaret etmektedir ([Sünnetçioğlu ve Özkök, 2017](#)).

Ekorekreasyon, doğal ortamlarda yapılan çeşitli aktiviteleri ifade eden bir terimdir. Bu aktiviteler arasında yürüyüş, kamp, dağ bisikleti, doğa fotoğrafçılığı, kuş gözlemciliği, balık tutma gibi faaliyetler yer alır. Ekorekreasyon, doğal alanların korunması ve sürdürülebilirliği açısından da önemlidir, çünkü insanların doğayla temas etmesi ve bu alanların değerini anlaması, onları koruma ve koruma çabalarına katkıda bulunmalarına teşvik etmektedir ([Fennell,2020](#)).

Yapılan bu araştırma sonuçları dikkate alındığında; doğa temelli turistik faaliyet yapan işletmeler ve ekorekreasyon aktiviteleri organizasyonu yapan profesyonellerin bu organizasyonları planlarken bu araştırmanın sonuçlarını dikkate almaları önemlidir. Çevre, ekorekreasyon ve gastronomi okuryazarlığının hem farkındalığının oluşturulması hem de bu hususta duyarlılığın artması için bu araştırma verilerinin, bu alanlardaki çalışmalara ampirik veri kaynağı olarak katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Ekoturizmi tercih eden kesimin eğitimli insanlar olduğu göz önüne alındığında, öğretmenler üzerinde yapılan bu çalışma neticesinde ekorekreatif tutumun, yerel mutfak yeme eğilimini olumlu etkilemesi; ekorekreasyon pazarlama stratejisi oluşturulurken arz talep dengesinde dikkate alınması gereken bir sonuçtur.

Gastronomi akımları ile ekorekreatif tutum arasındaki bağlantı güçlendirildiğinde lezzetli yemeklerin sürdürülebilir bir şekilde üretilmesi ve sunulması sağlandığı gibi hem gıda endüstrisinde hem de toplumda daha geniş bir farkındalık oluşmasına olanak sağlanabilir. Bu sayede, gıda israfının azaltılması, sürdürülebilir tarım uygulamalarının teşvik edilmesi ve çevresel sorunların önlenmesi gibi hedeflere ulaşmak daha kolay hale gelebilecektir. Çıkış noktası ve ilham kaynağı doğa olan, “ekorekreasyon ile gastronomi” konusunda değişik örneklerle araştırmalar yapılması önerilmektedir.

7. KAYNAKLAR

- Abrams, J. (2013). Mise en plate: The scenographic imagination and the contemporary restaurant. *Performance Research*, 18(3), 7-14.
- Akarçay, E. (2016). Yeme pratikleri üzerinden yeni orta sınıf (lar)ı anlamaya çalışmak. *Sosyoloji Konferansları* 54(2), 33-60.
- Akgül, A. ve O. Çevik (2003), *İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS'te İşletme Yönetimi Uygulamaları*, Ankara: Emek Ofset.
- Aksoy, M. ve Üner, H. (2016). Rafine mutfağın doğuşu ve rafine mutfağı şekillendiren yenilikçi mutfak akımlarının yiyecek içecek işletmelerine etkileri. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(6), 1-17.
- Akyüz, H., Murat, K., ve Yaşartürk, F. (2014). Rekreasyon açısından ormanlar ve çevre. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2 (Special Issue 1), 881-890.
- Albayrak, V., Gacar, A., Nacar, E., ve Tutar, Ö.F. (2021). Examination of the attitudes of cycling athletes' towards ecorecreation. *Pakistan Journal of Medical & Health Sciences*15, (9) SEP: 2911-2915.
- Alpaslan, K., Tanrısever, C., ve Tütüncü, B. (2018). Dağcılık turizminde moleküler gastronomi kullanılabilir mi? *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(Ek.1), 104-122.
- Barakazı, M., ve Çakır, P. G. (2021). Turistlerin destinasyon tercih etme nedenlerinin ve gastronomik tüketim eğilimlerinin davranışsal niyetleri üzerindeki etkisi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*. 20,43: 149-169.
- Bekar, A., Kılıç, B., ve Şahin, Ö. (2011). *Gastro Turizm ve Turistik Tüketicilerin Gastro Turizme Yönelik Görüşleri*. 12. Ulusal Turizm Kongresi, 30 Kasım-4 Aralık, Akçakoca: 516-524.
- Brokaj, M. (2014). The impact of the gastronomic offer in choosing tourism destination: The case of albania. *Academic Journal of Inter disciplinary Studies*, 3(2), 249-249.
- Browne, S. A., ve Hunt, L. M. (2007). Climate Change And Nature-Based Tourism, Outdoor Recreation, And Forestry İn Ontario: Potential Effects And Adaptation Strategies. *Climate Change Research Report-Ontario Forest Research Institute*.
- Can, A., Sünnetçioğlu, S., ve Özkaya, F. D. (2012). *Füzyon Mutfağı Uygulamalarının Gastronomi Turizminin Gelişimine Katkısı*.13.Ulusal Turizm Kongresi. 6-9 Aralık. Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi. 873-882.
- Collins, 2023. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/gastronomy>.
- Değirmenci, B. (2022). Çevresel tutum ile çevresel sorumluluk ilişkisinin incelenmesi: Yasal ve ekonomik sorumluluğun aracılık rolü. *Alanya Akademik Bakış*, 6(1): 1703-1718.
- Demirtaş, Ü., ve Akkuş, G. (2020). Otel işletmelerinde yöresel mutfak etkinlikleri: Durum analizi. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 46-63.
- Dindaroğlu, T. (2014). *İnsan ve Doğa İlişkisine "Paraekolojik" Bakış*. II. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu, Akdeniz ormanlarının geleceği: "Sürdürülebilir Toplum ve Çevre" Bildiriler Kitabı (309-313) 22-24 Ekim – Isparta.
- Durukan, D. (2020). Gündelik hayat ideolojisinin kentsel alana yerleşmesi sürecinde gastronomi mekânlarının dönüşümü: Üsküdar üzerine yapılan bir araştırma. Etkileşim. *Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*.118-145.
- Fennell, D. A. (2020). *Ecotourism*. Routledge.
- Fields, K. (2002). *Demand for the Gastronomy Tourism Products: Motivational Factors*. Tourism and Gastronomy, Ed. Anne-Mette Hjalager ve Greg Richards, Routledge. London, 2002, 36-50.

- Gaul, D. (2003). Environmental Impacts Of Ecotourism A Review Of Literature.
- Genç, M. (2021). *Yeme İçme Eğilimlerinin Gastronomik Akımlar Çerçevesinde İncelenmesi Türkiye Örneği*. Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Grunert, K. G., Hieke, S., & Wills, J. (2014). Sustainability labels on food products: consumer motivation, understanding and use. *Food Policy*, 44, 177-189.
- Gurler, G., ve Bozlu, B. (2022). Ekolojik habitus bağlamında gıda toplulukları üzerine bir alan araştırması. *Journal of Economy Culture and Society*, 65, 181-201. <https://doi.org/10.26650/JECS2021-971786>
- Gül, F. (2013). İnsan-doğa ilişkisi bağlamında çevre sorunları ve felsefe. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 17-21.
- Gündoğan, H. (2022). *Çeşitlilik Arayışı, Yiyecek Korkusu ve Yiyecek Tüketim Motivasyonunun Turistlerin Yerel Yiyecek Satın Alma Niyetine Etkisi: İstanbul Örneği*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Turizm İşletmeciliği Bilim Dalı. Doktora Tezi.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Haluza-Delay, R. (2008). A theory of practice for social movements: environmentalism and ecological habitus. *Mobilization: The International Quarterly*, 13(2), 205–218.
- Hatipoğlu, A., Zengin, B., Batman, O. ve Şengül, S. (2012). Yöresel yemeklerin, kırsal turizm işletmeleri menülerinde kullanım düzeyleri: Gelveri örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 3 (1): 6-11.
- Hoş, K. ve Zencir Çiftçi E. (2022) Tüketicilerin yaşam tarzı ve gıda neofobi eğilimi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*.6(1):139-162.
- Inwood, S. M., Sharp, J. S., Moore, R. H., ve Stinner, D. H. (2009). Restaurants, chefs and local foods: insights drawn from application of a diffusion of innovation framework. *Agriculture and Human Values*, 26(3), 177-191.
- Karagöz Yüncü, D. (2010). *Perşembe Yaylasında Özgünlük Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme*. 10.Aybastı-Kabataş Kurultayı. Yerel Değerler ve Yayla Turizmi. (Ed.Salim Şengel). Detay Yayıncılık, Ankara.
- Karakan, H.İ. (2021). *Gastronomi Temalı Rekreasyon Etkinlikleri*. Rekreasyon ve Turizm Araştırmaları. Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.
- Karaküçük, S. ve Akgül, B. M. (2016). *Ekorekreasyon -Rekreasyon ve Çevre*. Gazi Kitap Evi, Ankara.
- Karamustafa, K., Birdir, K. ve Kılıçhan, R. (2016). Gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim ölçeği. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi/Journal of Consumer and Consumption Research*, 8(2), 29-69.
- Kasalak, M.A., ve Bahtiyar-Sarı, D. (2017). Ekoturistlerin özellikleri ve seyahat etme motivasyonları. *Researcher: Social Science Studies* 5(IV) 503-512.
- Kaufmann, S., ve Vogl, C. R. (2018). Participatory Guarantee Systems (PGS) in Mexico: A theoretic ideal or everyday practice? *Agriculture and Human Values*, 457–472.
- Kaygısız, G. M., Benzer, E., ve Eren, C. D. (2019). Aktif öğrenmeye dayalı etkinliklerin okul öncesi öğretmen adaylarının çevre etiği farkındalığı, çevre davranışı ve çevre eğitimine ilişkin özyeterliliklerine etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 50(50), 125-141.
- Kement, Ü. (2019). *Current Issues in Tourism and Hospitality Management*. Ecorecreation, İçinde, İ. Yazıcıoğlu, Ö. Yayla, ve A. Solunoğlu (Edt). SRA Academic Publishing, Litvanya.

- Kement, Ü., Karaküçük, S., ve Çavuşoğlu, S. (2021). Ekorekreatif tutum ölçeği geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Tourism and Recreation*, 3(1), 34-54.
- Kesici, M. (2012). Kırsal turizme olan talepte yöresel yiyecek ve içecek kültürünün rolü. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 14 (23), 33-37.
- Kılıç Benzer, A.N. (2006). *Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı. Doktora Tezi.
- Kılıçhan, R. (2016). *Türkiye'ye Gelen Ziyaretçilerin Gastronomik Akımlara Yönelik Gıda Tüketim Eğilimlerinin Değerlendirilmesi*. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı. Doktora Tezi.
- Kıyıcı, F. B., Yiğit, E. A., ve Darçın, E. S. (2014). Doğa eğitimi ile öğretmen adaylarının çevre okuryazarlık düzeylerindeki değişimin ve görüşlerinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 17-27.
- Kirby, J. (2018). Grounding and comparing ecological habitus in environmental communities. *International Journal of Urban Sustainable Development*, 10(2), 154–169.
- Lang, T., & Heasman, M. (2015). *Food wars: The global battle for mouths, minds and markets*. New York: Routledge.
- Linden, V. D. E., McClements, D. J., ve Ubbink, J. (2008). Molecular gastronomy: A food fad or an interface for science-based cooking? *Food Biophysics*, 3(2), 246-254.
- Nilan, P. (2017). The ecological habitus of Indonesian student environmentalism. *Environmental Sociology*, 3(2), 370–380. <https://doi.org/10.1080/23251042.2017.1320844>.
- Oğan, Y. (2021). *Gastronomi Turizmi ve Gastronomik Akımlar*. Muhammet Cenk Birinci, Özgür Yayla (Ed.), *Rekreasyon ve Turizm Araştırmaları içinde* (ss. 34-52). Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.
- Oxford, 2023. <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/gastronomy?q=gastronomy>. Erişim Tarihi: 01.01.2023.
- Örgün, E., Keskin, E., ve Erol, G. (2018). Otel aşçılarının moleküler gastronomi üzerine düşünceleri: Nevşehir örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 6(3), 215-227.
- Özdemir, N. (2022). Postmodern yerellik ve geleneksel ekolojik bilgi postmodern locality and traditional ecological knowledge. *Culture Academy* 2, (1):1-30.
- Özgel, Z. T., Aydoğdu, M., ve Güven Yıldırım, E. (2018) Doğa kampı destekli çevre eğitiminin çevre sorunlarına yönelik farkındalık ve tutuma etkisi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 90-106.
- Öztürk, S. (2005). Kastamonu-bartın küre dağları milli parkı'nın rekreasyonel kaynak değerlerinin irdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, 2: 138-148.
- Quan, S. ve Wang, N. (2004). Towards a structural model of the tourist experience: An illustration from food experiences in tourism. *Tourism Management*, 25: 297-305.
- Reganold, J. P., & Wachter, J. M. (2016). Organic agriculture in the twenty-first century. *Nature Plants*, 2, 15221.
- Ruiz, J., Calvarro, J., Sánchez del Pulgar, J., ve Roldán, M. (2013). Science and technology for new culinary techniques. *Journal of Culinary Science ve Technology*, 11(1), 66-79.
- Rybka, A., ve Szpytma, M. (2012). EcoEducation. EcoRecreation, 3rd International Conference Advanced Construction, Kaunas University of Technology, Faculty of Civil Engineering and Architecture, 28-34.

- Sandıkçı, M., ve Çelik, S. (2007). *Füzyon Mutfak Uygulamaları Ve Misafir Memnuniyeti Açısından Önemi*. Ulusal Gastronomi Sempozyumu, 4-5.
- Saygılı, D., Günaydın, Ö. E., Küçükaltan, D., Demirci, H., ve Özden, O. (2022). yerel mutfak ve sağlıklı beslenme arasındaki ilişkinin incelenmesi: İzmir ili örneği. *Aydın Gastronomy*, 6 (2), 165-178.
- Slow Food, (2023). Our History. [https:// www.slowfood.com/about-us/our-history/](https://www.slowfood.com/about-us/our-history/), Erişim tarihi. 07.01.2023.
- Spence, C. (2017). *Gastrophysics: The New Science Of Eating*. New York: Viking.
- Sünnetçioğlu, S. ve Özkök, F. (2017). Güzel, özgün ve iyi yemeğin peşindeki yolculuk: Gastronomi. *Journal of Awareness*, 2 (3S), 585-596.
- Svejenova, S., Mazza, C., ve Planellas, M. (2007). Cooking up change in haute cuisine: Ferran adrià as an institutional entrepreneur. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 28(5), 539-561.
- Şahin, G.G. (2014). *Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada Eko-Gastronominin Rolü*. Cittaslow Gökçeada Eko-Gastronomi Kongresi 24/25 Nisan 2014 Gökçeada Bildiri Özetleri. Detay Yayıncılık.1.Baskı.Ankara.
- Şengül, S., ve Türkay, O. (2015). Bölge restoran mönülerinin belirlenmesinde "Yöresel Mutfaklar" eğitiminin kullanılması: Mudurnu örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, UMYOS Özel Sayısı 1-6.
- Şenyurt, A., Temel, A. B., ve Özkahraman, Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin çevresel konulara duyarlılıklarının incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 8-15.
- Tanrısevdi, A., ve Atabey, S. (2020). Mutfak personelinin gastronomik akımlar çerçevesinde gıda tüketim eğilimlerinin değerlendirilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 23(1), 211-236.
- Tez, Ö., Doğan, Ö., Yavaş, Ö., Erkaya, E., Tavazar, H., ve Güzel, P. (2014). Yerel yönetimlerde serbest zaman ve rekreasyon hizmetleri (İzmir ili örneği). *International Journal of Science Culture and Sport*, 2(Özel Sayı-1), 511-524.
- This, H. (2005). Modelling dishes and exploring culinary ‘precisions’: the two issues of molecular gastronomy. *British Journal of Nutrition*, 1(93), 139-146.
- This, H. (2006). Food For Tomorrow? *EMBO reports*, 7(11), 1062-1066.
- This, H. (2013). Molecular gastronomy is a scientific discipline, and note by note cuisine is the next culinary trend. *Flavour*, 2(1), 1-8.
- Tukker, A., & Jansen, B. (2006). Environmental impacts of products: A detailed review of studies. *Journal of Industrial Ecology*, 10(3), 159-182.
- Turan, H., Başaran, G., Ayduğ, İ., Bayesen, D., ve Sünnetçioğlu, S. (2020). Mutfak şeflerinin füzyon mutfaka yönelik görüşleri ve çanakkale iline ait yöresel gıdalar ile füzyon mutfak önerileri. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 332-358.
- Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve rekreasyon terapisinin yaşam kalitesindeki rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*.23(2):248-252.
- Varah, F., Mahongnao, M., Francis, D. J., ve Shimrah, T. (2020). Measuring environmental attitudes and behaviors: A study of undergraduate students in delhi. *Natural Hazards*, 103, 1291-1306.
- Wills, W., Backett-Milburn, K., Roberts, M.-L., ve Lawton, J. (2011). The framing of social class distinctions through family food and eating practices. *The Sociological Review*, 59(4), 725–740.
- Yıldırım- Saçılık,M., ve Çevik, S.(2020) . Yenilik davranışı ve yenilikçi mutfak akımlarının yerel yemek tüketimine Etkisi.*Turizm ve İşletmecilik Dergisi / Journal of Tourism and Management*, 1 (1), 75-91.

Yüksel, A. (2019). Gastronomi ne değildir? *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 16 (1), 186-190.